माननीय मुख्यमन्त्री एवं आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्री केदार कार्कीद्वारा अर्थ सम्बन्धी अध्यादेशहरुलाई प्रतिस्थापन गर्ने विधेयकका सम्बन्धमा प्रदेश सभामा

प्रस्तुत गर्नुभएको

वक्तव्य

(आर्थिक वर्ष २०८०।०८१)

२०८०

प्रदेश सरकार

आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय

कोशी प्रदेश, विराटनगर

सभामुख महोदय,

आजको विशिष्ट राजनैतिक परिस्थितिबिच कोशी प्रदेश सभाको वैठकमा मुख्यमन्त्री एवं आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रीको हैसियतले चालु आर्थिक वर्ष २०८०।८१ को अर्थ सम्बन्धी अध्यादेशहरुलाई प्रतिस्थापन गर्ने विधेयक प्रस्तुत गर्न उपस्थित भएको छु।

१. यस अवसरमा म नेपाली जनताले मुक्तिको लागि संघर्ष गरेको राजनीतिक इतिहासलाई स्मरण गर्दछु। इतिहासका विभिन्न कालखण्डमा राजनीतिक परिवर्तनका लागि शहादत प्राप्त गर्नुहुने ज्ञात—अज्ञात सम्पुर्ण महान शहीदहरुप्रति भावपुर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु। उहाँहरुकै बलीदानीपुर्ण सङ्घर्षबाट प्राप्त संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपाल र नेपाली जनताको अधिकारलाई संस्थागत गर्न नेपालको संविधानको प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्दै **"स्वच्छ, सुखी र समुन्नत प्रदेश"** को मुल नारा सहित अगाडी बढ्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु।

२. विश्व परिवेशमा देखिएको जटिल आर्थिक अवस्थाको प्रभाव यस प्रदेशमा समेत परेको छ। यसका बावजुद विकास र समुन्नत प्रदेशको यात्रा तय गर्नुपर्ने जिम्मेवारी हामीमा छ।

३. समग्र आर्थिक अवस्थामा देखिएका समस्याहरुको समाधान गर्दै विकास र समृद्धिको यात्रामा अघि बढ्ने कार्य चुनौतिपुर्ण रहेको छ। अर्थतन्त्रका सबै क्षेत्रमा पुँजी परिचालन र लगानीको उत्पादकत्व उल्लेख्यरुपमा बढाई मानवीय पुँजीको निर्माण मार्फत गरिबी निवारणको क्षेत्रमा महत्वपुर्ण कदम चाल्नु आजको हाम्रो आवश्यकता हो।

४. सूचना प्रविधिको क्षेत्रमा भएको विश्वव्यापी प्रगतिलाई उपयोग गर्दै निजी क्षेत्र र साझेदार निकायसँगको सहकार्यमा कोशी प्रदेशमा लगानी भित्र्याई व्यापक रोजगारी सिर्जना गरी प्रदेशलाई तीव्र विकासको पथमा अगाडि बढाइने छ।

५. आर्थिक वर्ष २०८०।८१ को आय व्ययसँग सम्बन्धित अध्यादेशहरु प्रदेश सभामा पेश भई प्रदेश सभाले मिति २०८०।०७।२० मा समर्थन र स्वीकार गरिसकेको परिप्रेक्षमा अध्यादेशमा प्रस्ताव गरिएका राजस्व र व्यय अनुमानको विवरणमा सामान्य परिमार्जन सहित प्रतिस्थापन विधेयक यस सभामा पेश गरेको छु।

६. विशिष्ट परिस्थितिका बिच गठन भएको यो सरकार जनसेवा, जनअधिकारको रक्षा तथा सुशासन र समृद्धिको अभियानमा प्रतिवद्ध रहेको छ । यस क्रममा स्रोत साधनको वितरणलाई सन्तुलित र समन्यायक बनाउन बजेटलाई केही परिमार्जन गर्न जरुरी छ। पूर्व तयारी नभएका आर्थिक तथा प्राविधिक दृष्टिकोणले सम्भाव्य नदेखिएका प्रस्तावित आयोजना एवं स्रोतको सुनिश्चितता नभएका आयोजनाहरुको पुनःप्राथमिकीकरण गरिएको छ। वित्त व्यवस्थापनलाई पारदर्शी र अनुमानयोग्य बनाउनु पर्ने एवं साधन स्रोतको

अधिकतम उपयोग गरी समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम गर्दै उच्च दरको आर्थिक वृद्धिदर हासिल गर्नको लागि आवश्यक कार्य गर्नुपर्ने दायित्व हामीमा छ।

सभामुख महोदय,

अब म गत आर्थिक वर्ष २०७९।८० को बजेट कार्यान्वयनको संक्षिप्त समिक्षा प्रस्तुत गर्दछु,

७. गत आर्थिक वर्षको कुल विनियोजित बजेटमा संघीय सशर्त अनुदानमा केही बजेट थप भई कुल बजेट सीमा रु.३९ अर्ब ९२ करोड ७५ लाख कायम भएको थियो। उक्त बजेटबाट संघीय सरकारले निर्णय गरी सशर्त अनुदान तर्फका रु.२ अर्ब १६ करोड ६७ लाख बराबरका आयोजना तथा कार्यक्रम फिर्ता लगेकाले अन्तिम बजेट रु.३७ अर्ब ७६ करोड ८ लाख कायम भएको देखिन्छ।

८. गत आर्थिक वर्षमा संघीय सरकारले फिर्ता लगेको बजेट बाहेक कायम बजेटको तुलनामा ८१.४५ प्रतिशत खर्च भएको थियो। कुल खर्च ३० अर्ब ७५ करोड ८८ लाख मध्ये चालु खर्च तर्फ ७७.६५ प्रतिशत तथा पुँजीगत तर्फ ८४.३३ प्रतिशत खर्च भएको छ ।

९. गत आर्थिक वर्षमा स्थानीय तहलाई रू. ३ अर्ब ५४ करोड ६९ लाख बित्तीय हस्तान्तरण भएको छ।

१०. गत आर्थिक वर्षमा आय तर्फ लक्ष्यको ८५.१० प्रतिशत प्राप्ति भएकोमा आन्तरिक आय तर्फ रु.३ अर्ब ८१ करोड ५३ लाख, संघीय राजस्व बाँडफाँडबाट रु.८ अर्ब ४० करोड ४८ लाख र संघीय अनुदान तर्फ रु.१५ अर्व ७८ करोड ६० लाख प्राप्ति भएको देखिन्छ।

११. प्रस्तुत प्रतिस्थापन विधेयकका देहाय बमोजिम उद्देश्य रहेका छन्

(क) मानवीय पुँजी निर्माण मार्फत प्रदेशको आर्थिक तथा सामाजिक रुपान्तरण गर्दै समुन्नत प्रदेशको निर्माण गर्ने।

(ख) आर्थिक, सामाजिक, मानवीय र भौतिक पूर्वाधारहरुको विकास गर्दै सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी वनाउने।

(ग) प्रदेशको आर्थिक विकास र समृद्धिको लागि कार्यक्रमहरुलाई उत्पादनशील क्षेत्रमा परिचालन गर्दै रोजगारीको अवसर बृद्धि गरी गरिबी न्यूनिकरण गर्दै समुन्नत प्रदेश निर्माण गर्ने।

१२. राजस्व संकलनतर्फ कोशी प्रदेश आर्थिक अध्यादेश, २०८० मा उल्लेख भएका कर तथा गैरकर राजस्वको दर तथा दायरालाई यथावत कायम गरेको छु।

१३. सिमान्तकृत तथा अवसरबाट पछाडी परेका वर्ग, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदायलाई आर्थिक लाभ पुर्याउने तथा विकास र संमृद्धिको चाहनालाई सम्बोधन गर्दै वर्तमान अवस्थामा अर्थतन्त्रमा देखिएका समस्या एवं चुनौतिका सन्दर्भमा अर्थतन्त्रलाई गतिशील बनाइने छ ।

१४. निजी क्षेत्रको मनोबल उच्च बनाउँदै सबल अर्थतन्त्र निर्माणमा योगदान गर्ने दिशामा बजेट तथा कार्यक्रमलाई निर्देशित गरेको छु।

१५. संघीयताको मर्म अनुरुप वित्तीय संघीयतालाई प्रभावकारी बनाउन साधन स्रोतको परिचालनका लागि विनियोजन कुशलता, कार्यान्वयन दक्षता र वित्तीय अनुशासन कायम गर्नु परेको छ। आर्थिक तथा सामाजिक पूर्वाधारको विकास गर्दै गरिवीको रेखामुनि रहेका एवं विभेद र वहिष्करणमा परेका वर्ग, क्षेत्र, लिङ्ग, जाति र समुदाय लगायत सबै नागरिकको विकास र समृद्धिको आकाङ्क्षा सम्वोधन गर्न उपलब्ध स्रोत र साधनलाई केन्द्रित गरेको छु।

सभामुख महोदय,

अव म प्रतिस्थापन विधेयक प्रस्ताव गर्नुका कारण प्रस्तुत गर्ने अनुमति माग्दछुः

(क) कोशी प्रदेशमा दोस्रो पटकको निर्वाचनबाट सिर्जित विशिष्ट राजनैतिक परिस्थितिका कारण प्रदेश सभामा बजेट प्रस्तुत हुनुपर्नेमा सो हुन नसकी दुई पटक अध्यादेश मार्फत बजेट स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा रहेकोले सो बजेटलाई प्रतिस्थापन गर्न यी प्रतिस्थापन विधेयक प्रस्तुत गरेको छु।

(ख) जनताको सार्वभौम प्रदेश सभाबाट स्वीकृत भई प्रदेश सरकारले कार्यान्वयन गर्नुपर्ने बजेट अध्यादेश मार्फत कार्यान्वयन भइरहेकोमा संवैधानिक प्रकृया पुरा गर्न यी प्रतिस्थापन विधेयक प्रस्तुत गरेको छु।

सभामुख महोदय,

संविधानको पुर्ण कार्यान्वयनको लागि प्रदेशका अधिकारलाई प्रदेशका जनतासम्म ल्याउन संघीय संसद र सरकारसँग समन्वय, सहकार्य एवं संबैधानिक ब्यवस्थाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न प्रदेश सरकार तत्पर छ।

भौतिक विकासका लागि अपरिहार्य रहेको मानवीय विकासलाई यसै प्रतिस्थापन विधेयकका कार्यक्रम मार्फत प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाएको छु।

सभामुख महोदय,

अध्यादेशमा रहेका अधिकतम कार्यक्रमहरुलाई यथावत राखी यस सरकारको नीति र प्राथमिकता अनुसार केही कार्यक्रमहरुमा परिमार्जन र थप समेत गरेको छु। सो को प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छुः

१६. कृषि उत्पादन, प्रसोधन तथा बजारिकरणको कार्यलाई प्रोत्साहन गर्न साना किसान तथा उद्यमीहरुलाई बैंक तथा वित्तीय संस्था मार्फत सहज रुपमा सहुलियतपुर्ण कर्जा उपलब्ध गराउन आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छ। यसबाट आगामी दिनहरुमा किसान तथा उद्यमीहरुले आफ्नो ब्यवसाय प्रवर्द्धनका लागि सहज रुपमा सहुलियतपुर्ण कर्जा प्राप्त गर्ने अवस्थाको सिर्जना गरिनेछ।

१७. प्रदेशमा आसन्न मिल्क होलिडेको अवस्थालाई न्यूनिकरण गर्न उत्पादित घिउ तथा धुलो दुध निर्यात गर्ने प्रयोजनका लागि नीजि क्षेत्रसँग सहकार्य हुनेगरी आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेकोछु। यसबाट हाल निजी डेरीको गोदाममा रहेको घिउ र धुलो दुध निर्यात भई किसानले उत्पादन गरेको दुधले नियमित बजार प्राप्त हुन्छ भन्ने अपेक्षा लिएको छु।

१८. सहकारी संस्थाहरुको अनुगमन तथा नियमनलाई थप प्रभावकारी बनाउनुको साथै समस्याग्रस्त सहकारीहरुको अनुसन्धान तथा छानवीनका लागि विज्ञहरुको सुझावका आधारमा प्रकृया अघि बढाउन आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु।

१९. नवप्रवर्तनकारी उद्यम संचालनका लागि युवा तथा महिला उद्यमी लक्षित तालिम, उत्पादन र बजार प्रवर्द्धन कार्यक्रमको शुरुवात गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेकोछु।

२०. हात्तीको संरक्षण र व्यवस्थापनका लागि हात्तीमैत्री जंगल र कोरिडोरको निमित्त आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु।

२१. प्रदेशका महत्वपुर्ण धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थलहरु पाथिभरा, बराहक्षेत्र, हलेसी, फाल्गुनन्द, आत्मनन्द, तुवाचुङ तथा खुवालुङलाई प्राथमिकताका साथ पर्यटकीय पूर्वाधार विकास गर्ने कार्य यसै आर्थिक वर्षबाट प्रारम्भ गरिनेछ।

२२. काकडभिट्टा तथा रानी नाकामा सुविधा सम्पन्न विदेशी पर्यटक स्वागत कक्ष निर्माणका लागि आवश्यक वजेट विनयोजन गरेको छु। साथै उक्त स्थानहरुमा पर्यटक प्रहरीको परिचालन गर्नेगरी आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु।

२३. कोशी प्रदेशलाई पर्यटकीय गन्तव्यको रुपमा विकास गर्न प्रदेशमा रहेका थप पर्यटकीय स्थलहरुको पहिचान र प्रवर्धन क्रमशः गर्दै लग्ने व्यवस्था मिलाएको छु।

२४. **"जसको जङ्गल उसको मंगल"** भन्ने नारालाई सफल बनाउन जनावरमैत्री वन विकासका लागि वन क्षेत्रमा फलफुलको वृक्षारोपण कार्यलाई यसै आ व देखि अभियानका रुपमा अगाडी बढाइनेछ।

२५. महत्वपुर्ण पर्यटकीय गन्तव्यस्थलहरुको राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रियस्तरमा प्रविधिमैत्री प्रचारप्रसारको कार्य प्रारम्भ गरिनेछ।

२६. वातावरण संरक्षणका लागि **"तुइनमैत्री प्रदेश हाम्रो अभियान"** भन्ने नाराका साथ प्रदेशका हिमाली र पाहाडी क्षेत्रमा रहेका भौगोलिक कठीनाईलाई सम्बोधन गर्न बैकल्पिक

यातायातका साधनको रुपमा स्वचालित तुइनको विकास गरी जनतालाई सहज यातायातको पहुँच उपलब्ध गराउन यसै आर्थिक वर्षदेखि अध्ययनको कार्य आरम्भ गरिनेछ।

२७. **"पिउनको लागि स्वच्छ खानेपानी"** भन्ने नारालाइ सफल बनाउन पिउने पानीको अभावले काकाकुल भएको धरानलाई सम्बोधन गर्न तमोर नदीको पानी धरान पुऱ्याउनका लागि निजी क्षेत्रसँगको साझेदारीमा यसै वर्ष कार्य प्रारम्भ गरिनेछ।

२८. गत श्रावण महिनाको बाढीले भत्काएका ४ वटा पक्की पुल र झोलुङ्गे पुल पुनः निर्माणका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु।

२९. विगतदेखि रहिआएको बजेट छर्ने परिपाटीको अन्त्य गर्दै २५ लाख भन्दा माथिका नयाँ आयोजना तथा कार्यक्रममा बजेट बिनियोजन गरेको छु।

३०. प्रदेश भित्र आवश्यक पर्ने चिकित्सा, इन्जिनियरिङ, विज्ञान, कानून तथा व्यवस्थापन विषयका दक्ष जनशक्ति उत्पादन गरी प्रदेशको विकासमा योगदान गर्न स्नातक र स्नातकोत्तर तहको अध्ययनका लागि छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउन बजेट विनियोजन गरेको छु।

३१. प्रदेश भित्रै दक्ष प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गरी प्रदेशको विकासमा योगदान पुर्याउने उद्देश्यले कृषि र पशु विज्ञान विषय अध्ययन गर्न चाहने प्रत्येक स्थानिय तहका १/१ विद्यार्थीलाई डिप्लोमा तह अध्ययनका लागि छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउन बजेट व्यवस्था गरेको छु।

३२. अपाङ्गता क्षेत्रको संवेदनशिलतालाई दृष्टिगत गरी सो वर्गलाई समेत राज्यको मुल प्रवाहमा ल्याउन विभिन्न क्षेत्रका अपाङ्गता भएका विद्यार्थीका लागि स्थापना भएका स्रोतकक्षाको आवास व्यवस्थापन गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरेको छु।

३३. बौद्धिक अपाङ्गता भएका विद्यार्थीहरुका लागि संघीय सशर्त अनुदानबाट निर्माण भइरहेको पूर्वाधारयुक्त आवासीय विद्यालयको निर्माणमा प्रदेशको साझेदारी कायम गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।

३४. सामुदायिक विद्यालयमा विद्यार्थी र अभिभावकको आकर्षण बढाउन आधारभूत तहका विद्यालयहरुलाई स्थानीय तहसँग साझेदारीमा नमुनाको रुपमा बालमैत्री विद्यालयको विकास गर्न बजेट व्यवस्था गरेको छु।

३५. कमजोर भौतिक संरचना भएका सामुदायिक विद्यालय तथा क्याम्पसहरुको भौतिक संरचना सुदृढ गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु।

३६. ज्येष्ठ नागरिक महिला सशक्तिकरण, लैङ्गिक हिंसा न्यूनीकरण र बालविवाह विरुद्धको रणनीति कार्यान्वयन गरी प्रदेशका नागरिकलाई सामाजिक सुरक्षाको प्रत्याभूति दिलाउन आवश्यक बजेट ब्यवस्था गरेको छु।

३७. विभिन्न तहमा अध्यापनरत शिक्षकहरुको पेशागत क्षमता अभिवृद्धि गरी गुणस्तरीय शिक्षाका निमित्त शिक्षकहरुको वृत्ति विकास तथा शिक्षण सिकाइ क्रियाकलापमा सुधार गर्न शिक्षक तालिम कार्यक्रमका लागि बजेट व्यवस्था गरेको छु।

३८. प्रदेशमा रहेका विभिन्न भाषा र संस्कृतिको अध्ययन अनुसन्धान संरक्षण र सम्वर्द्धन गर्न राष्ट्रिय विभुति फाल्गुनन्द भाषा संस्कृति अध्ययन प्रतिष्ठानको स्थापना गरिनेछ।

३९. क्षयरोगको प्रभावकारी खोज अनुसन्धान तथा सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन् स्वास्थ्य कार्यक्रम सञ्चालन गर्न बजेट विनियोजन गरेको छु।

४०. वाल स्वास्थ्य कार्यक्रम अन्तर्गत १० वर्ष मुनिका बालबालिकालाई निःशुल्क विशेषज्ञ चिकित्सकीय सेवा प्रदान गर्न बजेट विनियोजन गरेको छु।

४१. प्रदेश सरकार, अन्तर्गतका जिल्ला अस्पतालहरुमा छुट्टै संङ्क्रामक रोग उपचार कक्षको व्यवस्था मिलाइने छ। अस्थायी संरचनाको रुपमा रहेको संङ्क्रामक रोग तथा सघन उपचार केन्द्रलाई अस्पतालको रुपमा सञ्चालन गर्ने गरी शैलजा आचार्य हृदयरोग केन्द्र कोशी प्रदेश विराटनगरको रुपमा सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु।

४२. प्रदेशमा सेवा प्रदान गरिरहेका महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयं सेविकालाई प्रोत्साहन भत्ताका लागि बजेट विनियोजन गरेको छु।

४३. साझेदार संस्थासंगको समन्वयमा इटहरीमा प्रादेशिक जलन अस्पताल (Burn Hospital) निर्माणका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।

४४. कोशी प्रदेशमा कार्यरत सार्वजनिक सवारीसाधनका सहचालकलाई स्वास्थ्य वीमाका माध्यमबाट उपचार गराउनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।

४५. प्रदेशका अस्पतालहरुमा सुनाई सम्बन्धी अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई सहज सेवा प्रदान गर्नका लागि दोभाषे करार गर्न बजेट विनियोजन गरेको छु।

४६. सुरक्षा निकाय तथा कारागारहरुको भौतिक संरचनाको सुदृढिकरण, सामुदायिक प्रहरीको प्रबर्द्धन, सीमा सुरक्षामा नागरिक सहभागिता अभिबृद्धि गरी शान्ति सुरक्षा व्यवस्था मिलाउन आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु।

४७. लागुऔषध प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्न र विपद् व्यवस्थापनमा युवाहरुलाई परिचालनका लागि प्रोत्साहन गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु।

४८. विपद् उत्थानशील प्रदेश निर्माण गर्ने हाम्रो दीर्घकालीन सोच हो। विपद् व्यवस्थापन प्रतिकार्यका लागि दुई वा सो भन्दा बढी स्थानीय तह र विकास साझेदार संस्थाहरुसँगको सहकार्यमा अत्यावश्यक सेवा केन्द्र स्थापना गरी एकिकृत रुपमा विपद् व्यवस्थापन गरिनेछ।

४९. सुरक्षित सडकका लागि स्वस्थ्य र अनुशासित चालक भन्ने नारालाई स्थापित गर्न सवारी चालकको आँखा, मादक पदार्थ सेवन र लागुपदार्थ सेवनको परिक्षण निःशुल्क गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु।

५०. सवारीचालक अनुमतिपत्रको छपाईमा हुने गरेको ढिलासुस्तीलाई अन्त्य गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु।

५१. प्रदेश स्तरीय सबै प्रकारका सञ्चार माध्यमहरुलाई नियमन गर्न आवश्यक कानून निर्माण गरिनेछ। प्रदेश सरकार र मातहतका निकायहरुको सूचना तथा विज्ञापनहरु प्रदेशका सञ्चार माध्यमहरुलाई उपलब्ध गराउन आवश्यक नीति बनाईनेछ। प्रदेश पत्रकारिता पुरस्कार, पत्रकार महासंघ तथा संघसंस्था र श्रमजीवी पत्रकारहरुको संस्थागत क्षमता सुदृढिकरणलाई निरन्तरता दिइनेछ।

५२. प्रदेश भूमि व्यवस्था र भूमिविहिनको जीविकोपार्जन सम्बन्धी आवश्यक नीति, कानून, मापदण्ड बनाईनेछ।

५३. आर्थिकरुपमा विपन्न नागरिकहरुलाई न्यायमा पहुँच अभिबृद्धि गर्न संघ तथा स्थानीय तहसँगको साझेदारी, सहयोग र समन्वयमा प्रत्येक जिल्लामा निःशुल्क कानूनी सहायता कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। माध्यमिक विद्यालयहरुमा कानूनी शिक्षा सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

५४. भूमीहिन तथा सुकुम्बासीहरुले घडेरी खरिद गर्ने प्रयोजनका लागि बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट लिएको कर्जाको ब्याज मिनाहा गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु। साथै भूमीहिन तथा सुकुम्बासीहरुले घडेरी खरिद गरी एकीकृत बस्ती निर्माण गर्न चाहेमा प्रोत्साहन गरिनेछ।

५५. निजी क्षेत्रसँगको सहकार्यमा खानेपानी, सिंचाई, उर्जा, भौतिक पूर्वाधार विकास एवं मानवीय विकासका क्षेत्रमा कार्यात्मक साझेदारी कायम गरी कार्यसम्पादन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु।

५६. प्रदेश राजधानी व्यवस्थापनको लागि आवश्यक जग्गा प्राप्ती गर्ने, पूर्वाधार विकासका लागि विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गर्ने र वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु।

५७. प्रदेश लगानी सम्मेलन गर्न, चिया खरिदकर्ताहरुको सम्मेलन गर्न तथा अन्य विषयक्षेत्रगत सम्मेलन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।

५८. प्रदेशको समुन्नति र समृद्धिका लागि निजी क्षेत्र र सरकार अन्योन्याश्रीत हुन् भन्ने मान्यतालाई स्थापित गर्दै निजीक्षेत्र र साझेदार निकायहरुको समन्वय, सहकार्य, सहलगानी तथा सहजीकरणका माध्यमबाट प्रदेशको समग्र विकासमा सरकारले नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्नेछ।

५९. यस प्रदेशको प्रथम पञ्चवर्षीय योजना अन्तिम वर्षमा सञ्चालन भइरहेकोले चालु योजनाको समिक्षा र आगामी योजनाको अवधारणापत्र यसै आर्थिक वर्षमा तयार गरिनेछ।

६०. प्रदेशको सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन प्रदेश योजना आयोगबाट आयोजना बैंक र प्रदेश गौरवका आयोजनाको कार्यान्वयन गरिनेछ।

सभामुख महोदय,

अब म बजेट कार्यान्वयनका लागि विनियोजन र स्रोतको अनुमान प्रस्तुत गर्दछु।

६१. चालु आर्थिक वर्षका नीति तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्न रू. ३६ अर्ब ७४ करोड ३५ लाख १० हजार विनियोजन गरेको छु। कुल विनियोजन मध्ये चालु खर्च रु.१२ अर्ब ६८ करोड १० लाख ८३ हजार, पूँजीगत खर्च रु.२० अर्ब ३८ करोड १५ लाख ८२ हजार, वित्तीय व्यवस्था तर्फ रु.१ करोड र स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरण तर्फ रू. ३ अर्ब ६६ करोड ७३ लाख ४५ हजार रहेको छ। चालु खर्च मध्येमा संघीय अनुदान बचत फिर्ता तर्फ रु. २ अर्ब रहेको छ।

६२. चालु आर्थिक वर्षका लागि अनुमान गरिएको खर्च व्यहोर्ने स्रोत मध्ये प्रदेश सरकारको आन्तरिक राजस्वबाट रू. ४ अर्ब ५७ करोड ७८ लाख ५० हजार, राजस्व बाँडफाँडबाट रू. ११ अर्ब ६४ करोड ८१ लाख, संघबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट रू. ८ अर्ब ७८ करोड ३८ लाख, सशर्त अनुदानबाट रू. ५ अर्ब ८४ करोड ३२ लाख, समपुरक अनुदानबाट रू. ७३ करोड र विशेष अनुदानबाट रू. ७६ करोड गरी राजस्व तथा वित्तीय हस्तान्तरणबाट जम्मा रू. ३२ अर्ब ८४ करोड २९ लाख ५० हजार खर्च व्यहोरिनेछ। बाँकी अपुग रकम नगद मौज्दातबाट रू. ४ अर्ब २५ करोड १ लाख तथा वैदेशिक अनुदानबाट रू. १५ करोड ४ लाख ६० हजार व्यहोरिनेछ।

सभामुख महोदय,

६३. अन्त्यमा, प्रतिस्थापन विधेयक तयार गर्दा मार्गदर्शन गर्नु हुने माननीय प्रदेश प्रमुखज्यू, माननीय मन्त्रीज्यूहरु, माननीय उपसभामुखज्यू तथा प्रदेश सभाका माननीय सदस्यज्यूहरु प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु। प्रतिस्थापन विधेयक तयार गर्ने क्रममा उपयोगी सुझाव प्रदान गर्नु हुने सबैलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु। बजेट तयारीमा संलग्न सबै राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु प्रति धन्यवाद व्यक्त गर्दछु। बजेट कार्यान्वयनमा सबैको सार्थक सहयोग मिल्ने अपेक्षा गरेको छु।

धन्यवाद।

आय व्ययको विवरण
आर्थिक वर्ष २०८०/८१

अनुसूची - १
(रु.हजारमा)

विवरण	२०७८/७९ को यथार्थ	२०७९/८० को संशोधित अनुमान	२०८०/८१ को लक्ष्य			
			रकम	स्रोत		
				प्रदेश सरकार	संघ अनुदान	
					संघ	वैदेशिक
१ राजस्व (२+३+४)	**१८,६१,४५,६९.९५**	**१९,१७,९०,९२**	**२०,४७,६०,५०**	**२०,४७,६०,५०**	**०**	**०**
२ कर	१२,६२,३४,१९.७९	१०,६३,११,६२	१४,२०,४२,००	१४,२०,४२,००	०	०
३ अन्य राजस्व	१,४३,५७,८५.२३	१,३५,४०,५३	१,६४,१७,५०	१,६४,१७,५०	०	०
४ बिबिध प्राप्ति	४,५५,५३,६४.९३	७,१९,३८,७७	४,६३,०१,००	४,६३,०१,००	०	०
५ प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला हुने(१-४)	**१८,६१,४५,६९.९५**	**१९,१७,९०,९२**	**२०,४७,६०,५०**	**२०,४७,६०,५०**	**०**	**०**
६ वित्तीय हस्तान्तरण अनुदान	**१८,५१,६६,४८.१८**	**१५,८२,३८,२२**	**१६,२६,७४,६०**	**०**	**१४,५८,७२,००**	**१,६८,०२,६०**
७ प्रदेश सरकारको राजस्व र अनुदान (५+६)	**३७,१३,१२,१८.१३**	**३५,००,२९,१४**	**३६,७४,३५,१०**	**२०,४७,६०,५०**	**१४,५८,७२,००**	**१,६८,०२,६०**
८ खर्च (९+१०+११)	**२९,९६,६४,३६**	**३०,७५,२८,१४**	**३६,७३,३५,१०**	**२०,४६,६०,५०**	**१४,५८,७२,००**	**१,६८,०२,६०**
९ चालु	९,३९,५७,३०	१०,०८,१४,३३.०७४	१२,६८,१०,८३	१०,०३,६९,९०	१,८९,५८,३३	७४,८२,६०
१० पूंजीगत खर्च	१६,८०,९२,२०	१७,३७,५९,१५.२२८	२०,३८,५०,८२	६,७६,५२,१५	१२,६८,७८,६७	९३,२०,००
११ वित्तीय हस्तान्तरण चालु	३,७६,१४,८६	३,२९,५४,६५.६९८	३,६६,७३,४५	३,६६,३८,४५	३५,००	०
१२ बजेट बचत(-) न्यून(+) (८-७)	**-७,१६,४७,८२.१३**	**-४,२५,०१,००**	**-१,००,००**	**-१,००,००**	**०**	**०**
१३ वित्तीय व्यवस्था	**०**	**०**	**१,००,००**	**१,००,००**	**०**	**०**
१४ आन्तरिक वित्तीय सम्पत्ति (१५)	**०**	**०**	**१,००,००**	**१,००,००**	**०**	**०**
१५ अन्य संस्थामा शेयर लगानी	०	०	१,००,००	१,००,००	०	०
१६ बजेट बचत(-) न्यून (+) (१२+१३)	**-७,१६,४७,८२.१३**	**-४,२५,०१,००**	**०**	**०**	**०**	**०**
१७ कुल आम्दानी	**३७,१३,१२,१८.१३**	**३५,००,२९,१४**	**३६,७४,३५,१०**	**२०,४७,६०,५०**	**१४,५८,७२,००**	**१,६८,०२,६०**
१८ कुल खर्च	**२९,९६,६४,३६**	**३०,७५,२८,१४**	**३६,७४,३५,१०**	**२०,४७,६०,५०**	**१४,५८,७२,००**	**१,६८,०२,६०**

राजस्व तथा अनुदान प्राप्तिको अनुमान

आर्थिक वर्ष २०८०/८१

अनुसूची - २
(रु.हजारमा)

शीर्षक	२०७८/७९ को यथार्थ	२०७९/८० को संशोधित अनुमान	२०८०/८१ को लक्ष्य	वर्तमान स्रोतबाट	कर परिवर्तन तथा प्रशासनिक सुधारबाट
कर	१२,६२,३४,१९.७९	१०,६३,११,६२	१४,२०,४२,००	१४,२०,४२,००	०
सम्पत्ति कर	१,६५,०८,७१.६४	१,०२,५३,२०	१,४५,००,००	१,४५,००,००	०
घरजग्गा रजिष्टेशन दस्तुर	१,६५,०८,७१.६४	१,०२,५३,२०	१,४५,००,००	१,४५,००,००	०
घरजग्गा रजिष्टेशन दस्तुर	१,६५,०८,७१.६४	१,०२,५३,२०	१,४५,००,००	१,४५,००,००	०
वस्तु तथा सेवामा आधारित कर	१०,९७,२५,११.१५	९,६०,५७,२९	१२,७५,४१,००	१२,७५,४१,००	०
मूल्य अभिवृद्धि कर (मू.अ .क.)	७,३०,४४,३९.११	६,०८,५९,७४	८,५४,८५,७५	८,५४,८५,७५	०
बाँडफाँड भई प्राप्त हुने मूल्य अभिवृद्धि कर	७,३०,४४,३९.११	६,०८,५९,७४	८,५४,८५,७५	८,५४,८५,७५	०
अन्तः शुल्क	२,४७,०३,७९.७९	२,३१,८८,१०	२,८४,९५,२५	२,८४,९५,२५	०
बाँडफाँड भई प्राप्त हुने अन्त शुल्क	२,४७,०३,७९.७९	२,३१,८८,१०	२,८४,९५,२५	२,८४,९५,२५	०
पुर्वाधार सेवाको उपयोग तथा सवारी साधनमा लाग्ने कर	१,१९,३१,८९.५५	१,१९,४५,७३	१,३५,००,००	१,३५,००,००	०
बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने सवारी साधन कर	१,१९,३१,८९.५५	१,१९,४५,७३	१,३५,००,००	१,३५,००,००	०
मनोरञ्जन तथा विज्ञापन कर	४५,०२.७	६३,७२	६०,००	६०,००	०
बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने मनोरञ्जन कर	५.४७	७,१८	१०,००	१०,००	०
बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने विज्ञापन कर	४४,९७.२३	५६,५४	५०,००	५०,००	०
अन्य कर	३७	१,१३	१,००	१,००	०
व्यवसायले भुक्तानी गर्ने	३७	१,१३	१,००	१,००	०
व्यवसायले भुक्तानी गर्ने	३७	१,१३	१,००	१,००	०
अनुदान	१८,५१,६६,४८.१८	१५,८२,३८,२२	१६,२६,७४,६०	१६,२६,७४,६०	०
द्बिपक्षीय वैदेशिक अनुदान	५,११,००	३,७८,२०	१५,०४,६०	१५,०४,६०	०
द्बिपक्षीय वैदेशिक चालु अनुदान	५,११,००	३,७८,२०	१५,०४,६०	१५,०४,६०	०
द्बिपक्षीय वैदेशिक चालु अनुदान	५,११,००	३,७८,२०	१५,०४,६०	१५,०४,६०	०
अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण	१८,४६,५५,४८.१८	१५,७८,६०,०२	१६,११,७०,००	१६,११,७०,००	०
अन्तरसरकारी चालु अनुदान	१७,३०,०७,४८.१८	१०,४२,००,६२	१०,९१,१८,००	१०,९१,१८,००	०
समानिकरण अनुदान	८,५६,७८,००	७,८८,२१,७५	८,७८,३८,००	८,७८,३८,००	०
शसर्त अनुदान चालु	८,१३,९६,४८.१८	२,३९,२८,८७	१,९७,८०,००	१,९७,८०,००	०
विषेश अनुदान चालु	५९,३३,००	१४,५०,००	१५,००,००	१५,००,००	०
अन्तरसरकारी पूँजीगत अनुदान	१,१६,४८,००	५,३६,५९,४०	५,२०,५२,००	५,२०,५२,००	०
शसर्त पूँजीगत अनुदान	०	४,११,५९,४०	३,८६,५२,००	३,८६,५२,००	०
विषेश पूँजीगत अनुदान	०	३३,००,००	६१,००,००	६१,००,००	०
समपुरक अनुदान पुँजीगत	१,१६,४८,००	९२,००,००	७३,००,००	७३,००,००	०
अन्य राजस्व	१,४३,५७,८५.२३	१,३५,४०,५३	१,६४,१७,५०	१,६४,१७,५०	०
सम्पत्तिबाट प्राप्त आय	५३,००,५६.१८	४०,२६,९०	४५,३३,००	४५,३३,००	०
भाडा र रोयल्टी	५३,००,५६.१८	४०,२६,९०	४५,१३,००	४५,१३,००	०
सरकारी सम्पत्तीको वहालबाट प्राप्त आय	२,६३.३६	३,४८	३,००	३,००	०
बाँडफाँड भई प्राप्त वन रोयल्टी	६,८०,५५.४८	६,८४,५२	७,००,००	७,००,००	०
बाँडफाँड भई प्राप्त खानी तथा खनिज सम्बन्धी रोयल्टी	१,०७,७५.७	१,०७,७५	१,००,००	१,००,००	०
बाँडफाँड भई प्राप्त विधुत सम्बन्धी रोयल्टी	५,९६,९१.६५	५,९६,९१	६,००,००	६,००,००	०
बाँडफाँड भई प्राप्त दहत्तर बहत्तरको बिक्रिबाट प्राप्त हुने आय	२८,०४,००.१७	१५,२६,६८	२०,००,००	२०,००,००	०
बाँडफाँड भई प्राप्त पर्वतारोहण वापतको रोयल्टी	११,०२,१७.२५	११,०२,१७	११,००,००	११,००,००	०
अन्य स्रोतबाट प्राप्त बाँडफाँड नहुने रोयल्टी	६,५२.५७	५,३९	१०,००	१०,००	०
अन्य शुल्क	०	०	२०,००	२०,००	०
पर्यटन शुल्क	०	०	१०,००	१०,००	०
पदयात्रा शुल्क	०	०	१०,००	१०,००	०
वस्तु तथा सेवा विक्रिबाट प्राप्त रकम	८९,७९,६४.३	९३,७१,८७	१,१८,२२,००	१,१८,२२,००	०
वस्तु तथा सेवा विक्रिबाट प्राप्त रकम	४,४०,४९.३१	५,४५,५३	६,७७,००	६,७७,००	०
कृषि उत्पादनको विक्रीबाट प्राप्त रकम	५१,३६.९९	४७,७५	५५,००	५५,००	०
सरकारी सम्पतीको विक्रीबाट प्राप्त रकम	१७,०४.६८	४,३७	२०,००	२०,००	०
अन्य विक्रीबाट प्राप्त रकम	३,८३.२१	३,८७	१,००	१,००	०
नहर तथा कुलो उपयोग वापतको शुल्क	५६.८	१,७१	१,००	१,००	०
अन्य सेवा शुल्क तथा विक्री	३,६७,६७.६३	४,८७,८३	६,००,००	६,००,००	०
प्रशासनिक सेवा शुल्क	१७,१४,०७.४५	१९,८२,००	२९,१५,००	२९,१५,००	०
शिक्षा क्षेत्रको आम्दानी	११,१८.२५	९,१२	१५,००	१५,००	०
परीक्षा शुल्क	५,३७,९१.५३	८,०४,०६	१५,००,००	१५,००,००	०
यातायात क्षेत्रको आम्दानी	८,९६,१९	८,३०,७३	११,००,००	११,००,००	०
अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	२,६८,७८.६७	३,३८,०९	३,००,००	३,००,००	०
अन्य प्रशासनिक दस्तुरहरु	६८,१५,९८.९५	६८,३८,१३	८२,२०,००	८२,२०,००	०
व्यावसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	९,५१,२०.९२	६,५०,६९	९,००,००	९,००,००	०

शीर्षक	२०७८/७९ को यथार्थ	२०७९/८० को संशोधित अनुमान	२०८०/८१ को लक्ष्य	वर्तमान स्रोतबाट	कर परिवर्तन तथा प्रशासनिक सुधारबाट
रेडियो/ एफ.एम.सञ्चालन दस्तुर	१८,६३.८	२,४७	१०,००	१०,००	०
टेलिभिजन सञ्चालन दस्तुर	२,१५	१,०५	१०,००	१०,००	०
चालक अनुमति पत्र, सवारी दर्ता किताब (Blue book) सम्बन्धी दस्तुर	५८,४३,९९.२३	६१,८३,९२	७३,००,००	७३,००,००	०
अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	**९,०८.५९**	**६,२१**	**१०,००**	**१०,००**	**०**
वन क्षेत्रको अन्य आय	९,०८.५९	६,२१	१०,००	१०,००	०
दण्ड जरिवाना र जफत	**७३,६९.११**	**१,१५,९८**	**५८,००**	**५८,००**	**०**
दण्ड,जरिवाना र जफत	**७३,६९.११**	**१,१५,९८**	**५८,००**	**५८,००**	**०**
न्यायिक दण्ड,जरिवाना र जफत	३४.५७	१९	१,००	१,००	०
प्रशासनिक दण्ड,जरिवाना र जफत	६७,१५.२७	१,१४,५४	५०,००	५०,००	०
धरौटी सदरस्याहा	६,१९.२७	१,२५	७,००	७,००	०
विविध राजस्व	**३,९५.६४**	**२५,७८**	**४,५०**	**४,५०**	**०**
चालु दावी तथा अन्य शुल्कहरू	**३,०१.५७**	**२,०३**	**३,५०**	**३,५०**	**०**
बीमा दावी प्राप्ति	३,०१.५७	२,०३	३,५०	३,५०	०
अन्य राजस्व	**९४.०७**	**२३,७५**	**१,००**	**१,००**	**०**
अन्य राजस्व	९४.०७	२३,७५	१,००	१,००	०
बिबिध प्राप्ति	**४,५५,५३,६४.९३**	**७,१९,३८,७७**	**४,६३,०१,००**	**४,६३,०१,००**	**०**
बिबिध प्राप्ति	**४,५५,५३,६४.९३**	**७,१९,३८,७७**	**४,६३,०१,००**	**४,६३,०१,००**	**०**
बिबिध प्राप्ति	**४४,९२,६४.९३**	**४८,६९,६४**	**३८,००,००**	**३८,००,००**	**०**
बेरूजू	८,४३,३२.९१	९,६९,७२	५,००,००	५,००,००	०
निकासा फिर्ता	३,४७,७१.१७	६,४२,३७	३,००,००	३,००,००	०
अनुदान फिर्ता	३३,०१,६०.८५	३२,५७,५५	३०,००,००	३०,००,००	०
नगद तथा मौज्दात	**४,१०,६१,००**	**६,७०,६९,१३**	**४,२५,०१,००**	**४,२५,०१,००**	**०**
गत वर्षको नगद मौज्दात	२,२०,५५,००	५,२४,५७,१३	२,२५,०१,००	२,२५,०१,००	०
बैंक मौज्दात	१,९०,०६,००	१,४६,१२,००	२,००,००,००	२,००,००,००	०
जम्मा (राजस्व / प्राप्ति)	**३७,१३,१२,१८.१३**	**३५,००,२९,१४**	**३६,७४,३५,१०**	**३६,७४,३५,१०**	**०**
राजस्व बाँडफाँट					
प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला हुने राजस्व	**३७,१३,१२,१८.१३**	**३५,००,२९,१४**	**३६,७४,३५,१०**	**३६,७४,३५,१०**	**०**

कार्यगत व्यय अनुमान
आर्थिक वर्ष २०८०/८१

अनुसूची - ३
(रु.हजारमा)

शीर्षक	२०८०/८१ को लक्ष्य			कुल अनुमानको प्रतिशत
	जम्मा	प्रदेश	स्थानीय तह	
सामान्य सार्वजनिक सेवा	**८,२६,६३,१०**	**४,५९,८९,६५**	**३,६६,७३,४५**	**२२.५०**
कार्यकारी र विधायिकाको निकाय,आर्थिक तथा वित्तिय र वैदेशिक मामिला	९६,१७,८६	९६,१७,८६	०	
सामान्य सेवा	२,३९,६४,३९	२,३९,६४,३९	०	
आधारभूत अनुसन्धान	१२,००,००	१२,००,००	०	
सामान्य सार्वजनिक सेवामा अनुसन्धान तथा विकास	१६,३९,४०	१६,३९,४०	०	
सामान्य सेवा - अन्यत्र वर्गीकृत नभएको	९५,६८,००	९५,६८,००	०	
विभिन्न तहका सरकारहरु बीच हुने सामान्य प्रकृतिको हस्तान्तरण	३,६६,७३,४५	०	३,६६,७३,४५	
सार्वजनिक शान्ति सुरक्षा	**६२,१६,०८**	**६२,१६,०८**	**०**	**१.६९**
सार्वजनिक शान्ति सुरक्षामा अनुसन्धान तथा विकास	४३,४२,१७	४३,४२,१७	०	
सार्वजनिक शान्ति सुरक्षा - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	१८,७३,९१	१८,७३,९१	०	
आर्थिक मामिला	**१५,२२,७०,८४**	**१५,२२,७०,८४**	**०**	**४१.४४**
सामान्य आर्थिक, व्यापारिक र श्रम मामिला	९१,६१,०१	९१,६१,०१	०	
कृषि, वन , मत्स्यपालन तथा शिकार	४,४३,५९,४९	४,४३,५९,४९	०	
इन्धन तथा उर्जा	२,००,००	२,००,००	०	
खानी , उत्पादन तथा निर्माण	३०,१५,००	३०,१५,००	०	
यातायात	९,२६,४९,२३	९,२६,४९,२३	०	
संचार	३,९७,५०	३,९७,५०	०	
अनुसन्धान तथा विकास - आर्थिक मामिला	१२,७४,३६	१२,७४,३६	०	
आर्थिक मामिला - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	१२,१४,२५	१२,१४,२५	०	
वातावरण संरक्षण	**१,४२,७०,९७**	**१,४२,७०,९७**	**०**	**३.८८**
जैविक विविधता र भू-संरक्षण	१७,०४,८२	१७,०४,८२	०	
अनुसन्धान तथा विकास पर्यावरण संरक्षण	३,९५,००	३,९५,००	०	
वातावरण संरक्षण - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	१,२१,७१,१५	१,२१,७१,१५	०	
आवास तथा सामुदायिक सुविधा	**६,८५,९२,७०**	**६,८५,९२,७०**	**०**	**१८.६७**
आवास विकास	४६,२८,००	४६,२८,००	०	
सामुदायिक विकास	९९,८८,३२	९९,८८,३२	०	
खानेपानी	२,५६,२५,६०	२,५६,२५,६०	०	
आवास तथा सामुदायिक सुविधा	२,३५,८४,९६	२,३५,८४,९६	०	
आवास तथा सामुदायिक सुविधा - अन्यत्र उल्लेख नभएको	४७,६५,८२	४७,६५,८२	०	
स्वास्थ्य	**२,६३,४२,७६**	**२,६३,४२,७६**	**०**	**७.१७**
औषधी उत्पादन,उपकरण तथा औजार	६,१९,००	६,१९,००	०	
वहिरंङ्ग सेवा	५४,५५,३२	५४,५५,३२	०	
अस्पताल सेवा	१,१९,१०,१८	१,१९,१०,१८	०	
सार्वजनिक स्वास्थ्य सेवा	७७,५८,८६	७७,५८,८६	०	
स्वास्थ्य - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	५,९९,४०	५,९९,४०	०	
मनोरंजन,संस्कृति तथा धर्म	**३,३२,००**	**३,३२,००**	**०**	**०.०९**
मनोरंजन संस्कृती तथा धर्ममा अनुसन्धान तथा विकास	३,३२,००	३,३२,००	०	
शिक्षा	**१,०४,४२,८४**	**१,०४,४२,८४**	**०**	**२.८४**
तहमा वर्गिकृत नहुने शिक्षा (अनौपचारिक शिक्षा)	५२,०८,२०	५२,०८,२०	०	
शिक्षाको लागि सहायक सेवाहरु	२३,०७,३७	२३,०७,३७	०	
शिक्षा - अनुसन्धान विकास	२१,८१,४८	२१,८१,४८	०	
शिक्षा - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	७,४५,७९	७,४५,७९	०	
सामाजिक सुरक्षा	**६३,०३,८१**	**६३,०३,८१**	**०**	**१.७२**
अशक्त तथा बिरामी	८२,००	८२,००	०	
परिवार र शिशु कल्याण	५७,९६,००	५७,९६,००	०	
सामाजिक असमावेशी	९२,००	९२,००	०	
सामाजिक सुरक्षा - अनुसन्धान तथा विकास	२,०६,००	२,०६,००	०	
सामाजिक सुरक्षा - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	१,२७,८१	१,२७,८१	०	
कुल जम्मा	**३६,७४,३५,१०**	**३३,०७,६१,६५**	**३,६६,७३,४५**	**१००**

मन्त्रालयगत व्यय अनुमान (वित्तीय व्यवस्था सहित)

आर्थिक वर्ष २०८०/८१

अनुसूची - ४
(रु.हजारमा)

निकाय	कुल जम्मा	प्रदेश			स्थानीय तह	कुल अनुमानको प्रतिशत
		जम्मा	चालु/पुँजीगत	वित्तीय		
२०२ प्रदेश व्यवस्थापिका	२५,२४,५०	२५,२४,५०	२५,२४,५०	०	०	०.६९
२१० प्रदेश लोक सेवा आयोग	८,८०,२०	८,८०,२०	८,८०,२०	०	०	०.२४
२१६ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	२,४०,००	२,४०,००	२,४०,००	०	०	०.०७
३०१ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	५८,४९,३५	५८,४९,३५	५८,४९,३५	०	०	१.५९
३०५ आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	२,१८,७०,०६	२,१८,७०,०६	२,१८,७०,०६	०	०	५.९५
३१२ उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	२,२२,५३,१७	२,२२,५३,१७	२,२२,५३,१७	०	०	६.०६
३१३ खानेपानी, सिंचाई तथा उर्जा मन्त्रालय	५,६२,१६,६६	५,६२,१६,६६	५,६१,१६,६६	१,००,००	०	१५.३०
३१४ आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	८७,५८,१६	८७,५८,१६	८७,५८,१६	०	०	२.३८
३२९ पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	२,६७,९६,०७	२,६७,९६,०७	२,६७,९६,०७	०	०	७.२९
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	१२,६४,९८,४३	१२,६४,९८,४३	१२,६४,९८,४३	०	०	३४.४३
३५० सामाजिक विकास मन्त्रालय	१,४५,००,११	१,४५,००,११	१,४५,००,११	०	०	३.९५
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३,२२,०४,७६	३,२२,०४,७६	३,२२,०४,७६	०	०	८.७६
३९१ प्रदेश योजना आयोग	४,५१,८०	४,५१,८०	४,५१,८०	०	०	०.१२
६०१ कर्मचारी सुविधा तथा सेवानिवृत्त सुविधा	४,००,००	४,००,००	४,००,००	०	०	०.११
६०२ अर्थ - विविध	१,१३,१८,३८	१,१३,१८,३८	१,१३,१८,३८	०	०	३.०८
८०१ स्थानीय तह	३,६६,७३,४५	०	०	०	३,६६,७३,४५	९.९८
कुल जम्मा	**३६,७४,३५,१०**	**३३,०७,६१,६५**	**३३,०६,६१,६५**	**१,००,००**	**३,६६,७३,४५**	**१००**

खर्च शीर्षकगत व्यय अनुमान

आर्थिक वर्ष २०८०/८१

अनुसूची - ५
(रु.हजारमा)

खर्च संकेत नं.	खर्च शीर्षक	नगद		कुल जम्मा
		प्रदेश सरकार	संघ अनुदान	
चालु		**११,४८,३३,८६**	**२,६४,७५,९३**	**१४,१३,०९,७९**
२११००	**पारिश्रमिक / सुविधा**	**२,८८,७२,१०**	**२५,३२,४१**	**३,१४,०४,५१**
२११११	पारिश्रमिक कर्मचारी	२,२४,०४,५०	२२,१५,८२	२,४६,२०,३२
२१११२	पारिश्रमिक पदाधिकारी	१५,७४,८४	०	१५,७४,८४
२११२१	पोशाक	३,५८,१०	२२,२०	३,८०,३०
२११२२	खाद्यान्न	८,२५,८२	१,२०,९६	९,४६,७८
२११३१	स्थानीय भत्ता	२,७६,३१	३३,२२	३,०९,५३
२११३२	महंगी भत्ता	७,८८,३७	५५,२०	८,४३,५७
२११३३	फिल्ड भत्ता	१,०८	०	१,०८
२११३४	कर्मचारीको बैठक भत्ता	२,२९,५६	४१,२९	२,७०,८५
२११३५	कर्मचारी प्रोत्साहन तथा पुरस्कार	१२,२५,३६	२,५०	१२,२७,८६
२११३९	अन्य भत्ता	७,३६,३०	२,६०	७,३८,९०
२११४१	पदाधिकारी बैठक भत्ता	१,३१,८६	०	१,३१,८६
२११४२	पदाधिकारी अन्य सुविधा	३,१९,०४	०	३,१९,०४
२११४९	पदाधिकारी अन्य भत्ता	९६	३८,६२	३९,५८
२१२००	**कर्मचारीको सामाजिक सुरक्षा खर्च**	**२,२३,४७**	**६,२०**	**२,२९,६७**
२१२१२	योगदानमा आधारित निवृतभरण तथा उपदान कोष खर्च	६१,७१	०	६१,७१
२१२१३	योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	१,५१,७६	६,२०	१,५७,९६
२१२१४	कर्मचारी कल्याण कोष	८,००	०	८,००
२१२२३	पदाधिकारीको योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	२,००	०	२,००
२२१००	**सेवा महसुल**	**१५,०१,००**	**५७,७५**	**१५,५८,७५**
२२१११	पानी तथा बिजुली	१०,०९,३६	३३,४१	१०,४२,७७
२२११२	संचार महसुल	४,९१,६४	२२,८४	५,१४,४८
२२११३	सार्वजनिक उपयोगिताको सेवा खर्च	०	१,५०	१,५०
२२२००	**पूँजीगत सम्पत्तिको संचालन र सम्भार खर्च**	**५०,६०,०९**	**८,८५,९३**	**५९,४६,०२**
२२२११	इन्धन (पदाधिकारी)	२,१३,५०	०	२,१३,५०
२२२१२	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	१५,४६,१८	४८,७२	१५,९४,९०
२२२१३	सवारी साधन मर्मत खर्च	१३,७०,४६	२३,७६	१३,९४,२२
२२२१४	बिमा तथा नवीकरण खर्च	३,०९,८०	८,५०	३,१८,३०
२२२२१	मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	४,६८,५८	१७,८०	४,८६,३८
२२२३१	निर्मित सार्वजनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार खर्च	९,९३,७२	७,७८,३५	१७,७२,०७
२२२९१	अन्य सम्पत्तिहरूको संचालन तथा सम्भार खर्च	१,५७,८५	८,८०	१,६६,६५
२२३००	**कार्यालय सामान तथा सेवाहरू**	**२२,६०,१३**	**३,१६,३४**	**२५,७६,४७**
२२३११	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	११,५२,४१	५१,३५	१२,०३,७६
२२३१२	पशुपंक्षीहरूको आहार	८०	७,२०	८,००
२२३१३	पुस्तक तथा सामग्री खर्च	२८,६१	१,५५,०२	१,८३,६३
२२३१४	इन्धन - अन्य प्रयोजन	२,०६,४३	९,८५	२,१६,२८
२२३१५	पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	८,००,६८	७४,३२	८,७५,००
२२३१९	अन्य कार्यालय संचालन खर्च	७१,२०	१८,६०	८९,८०
२२४००	**सेवा तथा परामर्श खर्च**	**७३,९५,८३**	**१०,८६,४७**	**८४,८२,३०**
२२४११	सेवा र परामर्श खर्च	६,४६,७६	२,९९,११	९,४५,८७
२२४१२	सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर संचालन खर्च	९७,३४	१,२०	९८,५४
२२४१३	करार सेवा शुल्क	४१,७०,३८	३,२६,३६	४४,९६,७४
२२४१९	अन्य सेवा शुल्क	२४,८१,३५	४,५९,८०	२९,४१,१५
२२५००	**कार्यक्रम सम्वन्धी खर्चहरू**	**१,६१,८४,२९**	**१,५३,१८,६०**	**३,१५,०२,८९**
२२५११	कर्मचारी तालिम खर्च	५,३२,१३	३,३९,००	८,७१,१३
२२५१२	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	१९,६१,३०	५१,०३	२०,१२,३३
२२५२१	उत्पादन सामग्री / सेवा खर्च	१,३५,६५	२,००	१,३७,६५
२२५२२	कार्यक्रम खर्च	१,२५,०९,०५	१,३५,५५,५७	२,६०,६४,६२
२२५२३	विशेष कार्यक्रम खर्च	१०,३८,१६	०	१०,३८,१६
२२५२९	विविध कार्यक्रम खर्च	८,००	१३,७१,००	१३,७९,००
२२६००	**अनुगमन,मूल्यांकन र भ्रमण खर्च**	**१४,९५,९९**	**१,०९,१८**	**१६,०५,१७**
२२६११	अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	१०,१८,६४	९२,१६	११,१०,८०
२२६१२	भ्रमण खर्च	३,८५,६१	१७,०२	४,०२,६३
२२६१३	विशिष्ट व्यक्ति तथा प्रतिनिधि मण्डलको भ्रमण खर्च	९१,७४	०	९१,७४
२२७००	**विविध खर्च**	**२१,८३,२९**	**२४,२०**	**२२,०७,४९**

खर्च संकेत नं.	खर्च शीर्षक	नगद		कुल जम्मा
		प्रदेश सरकार	संघ अनुदान	
२२७११	विविध खर्च	२१,८३,२९	२४,२०	२२,०७,४९
२५३००	**अन्य सहायता**	**१,०७,२०**	**०**	**१,०७,२०**
२५३११	शैक्षिक संस्थाहरूलाई सहायता	१,०७,२०	०	१,०७,२०
२६३००	**अन्य तहका सरकारहरूलाई अनुदान**	**१,४४,६३,९६**	**३५,००**	**१,४४,९८,९६**
२६३३१	समानिकरण अनुदान	१,००,००,००	०	१,००,००,००
२६३३२	शसर्त अनुदान	४४,६३,९६	३५,००	४४,९८,९६
२६४००	**सामाजिक सेवा अनुदान**	**५१,४९,८६**	**५९,१६,५०**	**१,१०,६६,३६**
२६४११	सरकारी निकाय, समिति एवं बोर्डहरूलाई निःशर्त चालु अनुदान	३,२५,००	०	३,२५,००
२६४१२	सरकारी निकाय, समिति एवं बोर्डहरूलाई सःसर्त चालु अनुदान	१९,३०,२५	११,२७,४६	३०,५७,७१
२६४१३	अन्य संस्थालाई अनुदान' सःशर्त	१३,३९,०१	३९,६३,९४	५३,०२,९५
२६४२१	सरकारी निकाय, समिति, बोर्ड — पुँजीगत निःशर्त अनुदान	५,००	०	५,००
२६४२२	सरकारी निकाय, समिति, बोर्ड — पुजिगत सःशर्त अनुदान	९,५६,००	०	९,५६,००
२६४२३	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	५,९४,६०	८,२५,१०	१४,१९,७०
२७१००	**सामाजिक सुरक्षा**	**६,७५,००**	**१२,००**	**६,८७,००**
२७१११	सामाजिक सुरक्षा	१,२०,००	०	१,२०,००
२७११२	अन्य सामाजिक सुरक्षा	५,५५,००	१२,००	५,६७,००
२७२००	**सामाजिक सहायता**	**४३,६५,५०**	**१,४७,००**	**४५,१२,५०**
२७२११	छात्रवृत्ति	०	८०,००	८०,००
२७२१२	उद्दार, राहत तथा पुनर्स्थापना खर्च	११,९५,००	०	११,९५,००
२७२१३	औषधी खरिद खर्च	३१,७०,५०	६७,००	३२,३७,५०
२७३००	**कर्मचारी सामाजिक लाभ सम्बन्धि खर्च**	**३,००,००**	**०**	**३,००,००**
२७३११	निवृत्ति भरण तथा अशक्त वृत्ति	३,००,००	०	३,००,००
२८१००	**सम्पत्ति सम्वन्धी खर्च**	**८,२७,७७**	**२८,३५**	**८,५६,१२**
२८१४१	जग्गाको भाडा	८,५०	०	८,५०
२८१४२	घर भाडा	७,४२,०२	२४,५५	७,६६,५७
२८१४३	सवारी साधन तथा मेशिनर औजार भाडा	५६,६५	३,८०	६०,४५
२८१४९	अन्य भाडा	२०,६०	०	२०,६०
२८२००	**फिर्ता खर्च**	**२,०२,४०,००**	**०**	**२,०२,४०,००**
२८२११	राजस्व फिर्ता	४०,००	०	४०,००
२८२१२	न्यायिक फिर्ता	२,००,००	०	२,००,००
२८२१९	अन्य फिर्ता	२,००,००,००	०	२,००,००,००
२८९००	**भैपरी आउने चालु खर्च**	**३५,२८,३८**	**०**	**३५,२८,३८**
२८९११	भैपरी आउने चालु खर्च	३५,२८,३८	०	३५,२८,३८
पूंजीगत खर्च		**८,९८,२६,६४**	**१३,६१,९८,६७**	**२२,६०,२५,३१**
२६३००	**अन्य तहका सरकारहरूलाई अनुदान**	**२,२१,७४,४९**	**०**	**२,२१,७४,४९**
२६३३४	समपुरक अनुदान	१,४२,०१,२६	०	१,४२,०१,२६
२६३३६	सशर्त अनुदान (पुँजीगत)	७९,७३,२३	०	७९,७३,२३
३११००	**स्थिर सम्पत्ति प्राप्ति खर्च**	**६,७६,५२,१५**	**१३,६१,७८,६७**	**२०,३८,३०,८२**
३१११२	गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	४५,२०,९७	१,५१,६७,३५	१,९६,८८,३२
३११२१	सवारी साधन	२,९१,१०	२५,८०	३,१६,९०
३११२२	मेशिनरी तथा औजार	४०,९१,१३	१०,१०,४५	५१,०१,५८
३११२३	फर्निचर तथा फिक्चर्स	५,६०,९०	८१,५०	६,४२,४०
३११३४	कम्प्युटर सफ्टवेयर निर्माण तथा खरीद खर्च	५१,००	०	५१,००
३११३५	पूँजीगत परामर्श खर्च	९,००,३४	५,३३,५१	१४,३३,८५
३११४१	सुरक्षा उपकरण प्राप्ति खर्च	०	५,००,००	५,००,००
३११५१	सडक तथा पूल निर्माण	३,१४,१२,००	५,३७,७३,५०	८,५१,८५,५०
३११५३	विद्युत संरचना निर्माण	१०,४५,००	०	१०,४५,००
३११५४	तटबन्ध तथा बाँध निर्माण	२९,९३,८०	६७,८७,०४	९७,८०,८४
३११५५	सिंचाई संरचना निर्माण	६०,२०,२४	१,०१,३५,४८	१,६१,५५,७२
३११५६	खानेपानी संरचना निर्माण	३३,०४,५७	१,७९,०४,२२	२,१२,०८,७९
३११५७	वन तथा वातावरण संरक्षण	१४,१८,९०	२०,३६,००	३४,५४,९०
३११५८	सरसफाई संरचना निर्माण	१०,००	५,४५	१५,४५
३११५९	अन्य सार्वजनिक निर्माण	८७,८१,८०	१,६५,६४,७०	२,५३,४६,५०
३११६१	निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च	१२,८८,००	१,२८,००	१४,१६,००
३११७१	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	९,६२,४०	१,१५,२५,६७	१,२४,८८,०७
३१४००	**प्राकृतिक सम्पत्ति (Non-produced assets)**	**०**	**२०,००**	**२०,००**
३१४११	जग्गा प्राप्ति	०	२०,००	२०,००
वित्तीय व्यवस्था		**१,००,००**	**०**	**१,००,००**
३२१००	**आन्तरिक वित्तीय सम्पत्ति**	**१,००,००**	**०**	**१,००,००**
३२१५२	अन्य संस्थामा शेयर लगानी	१,००,००	०	१,००,००

खर्च संकेत नं.	खर्च शीर्षक	नगद		कुल जम्मा
		प्रदेश सरकार	संघ अनुदान	
	कुल जम्मा	२०,४७,६०,५०	१६,२६,७४,६०	३६,७४,३५,१०

साधारण र विकासगत व्यय अनुमान
आर्थिक वर्ष २०८०/८१

अनुसूची - ६
(रु.हजारमा)

शीर्षक	२०७९/८० को विनियोजन	२०८०/८१ को विनियोजन	वृद्धि प्रतिशत
साधारण	**१५,९७,४१,१५**	**१३,८९,२१,८९**	**-१३.०३**
१ प्रतिवद्ध खर्च- तलव, निवृत्तभरण, सामाजिक सुरक्षा समेत	५,४२,५७,४४	५,५३,५५,१७	२.०२
२ संचालन तथा कार्यक्रम खर्च	७,५१,८४,५२	६,०३,८२,१०	-१९.६९
३ सशर्त चालु अनुदान	१,२३,८४,७०	८६,८५,६६	-२९.८७
४ वित्तीय हस्तान्तरण समानीकरण अनुदान	१,००,००,००	१,००,००,००	०
५ वित्तीय हस्तान्तरुण सशर्त अनुदान	७९,१४,४९	४४,९८,९६	-४३.१६
विकास	**२३,७६,४१,८५**	**२२,८५,१३,२१**	**-३.८४**
७ पुँजीगत खर्च	२१,५०,८३,८९	२०,३८,५०,८२	-५.२२
८ सशर्त पुँजीगत अनुदान	८९,५७,९६	२४,८७,९०	-७२.२३
१० वित्तीय हस्तान्तरण सशर्त अनुदान	०	७९,७३,२३	१००
१२ वित्तीय हस्तान्तरण समपुरक	१,३६,००,००	१,४२,०१,२६	४.४२
कुल जम्मा	**३९,७३,८३,००**	**३६,७४,३५,१०**	**-७.५४**

नोटः-विशेष अनुदान २०७८/७९ देखि साधारण र विकास गरि छुटयाइएको ।

खर्च शीर्षकगत व्यय अनुमान (वित्तीय व्यवस्था सहित)

आर्थिक वर्ष २०८०/८१

अनुसूची - ७
(रु.हजारमा)

शीर्षक	२०७८/७९ को यथार्थ खर्च	२०७९/८० को संशोधित अनुमान	२०८०/८१ को लक्ष्य	स्रोत		
				प्रदेश सरकार	संघ अनुदान	
					संघ	वैदेशिक
चालु	**१३,१५,७२,१६**	**१३,३७,६८,९८**	**१६,३४,८४,२८**	**१३,७०,०८,३५**	**१,८९,९३,३३**	**७४,८२,६०**
२१००० पारिश्रमिक / सुविधा	**१,९७,८२,६३**	**२,३४,७७,८८**	**३,१६,३४,१८**	**२,९०,९५,५७**	**२४,९७,३६**	**४१,२५**
२११०० पारिश्रमिक / सुविधा	**१,९७,०४,००**	**२,३३,१५,०७**	**३,१४,०४,५१**	**२,८८,७२,१०**	**२४,९१,१६**	**४१,२५**
२१११० नगदमा दिइने पारिश्रमिक र सुविधा	**१,६७,७९,१०**	**१,८५,२१,२६**	**२,६१,९५,१६**	**२,३९,७९,३४**	**२२,०५,८२**	**१०,००**
२११११ पारिश्रमिक कर्मचारी	१,५५,२७,०२	१,७३,४७,७४.११७	२,४६,२०,३२	२,२४,०४,५०	२२,०५,८२	१०,००
२१११२ पारिश्रमिक पदाधिकारी	१२,५२,०८	११,७३,५२.६३७	१५,७४,८४	१५,७४,८४	०	०
२११२० जिन्सी वा जिन्सी वापत कर्मचारी दिइने पारिश्रमिक सुविधा	**१०,११,२५**	**१३,७३,४०**	**१३,२७,०८**	**११,८३,९२**	**१,३८,८६**	**४,३०**
२११२१ पोशाक	२,८६,९४	२,८०,५४.५	३,८०,३०	३,५८,१०	१७,९०	४,३०
२११२२ खाद्यान्न	७,१८,१४	१०,९२,८५.५	९,४६,७८	८,२५,८२	१,२०,९६	०
२११२३ औषधी उपचार खर्च	६,१७	०	०	०	०	०
२११३० कर्मचारी भत्ता	**१५,९७,७६**	**३०,१८,४२**	**३३,९१,७९**	**३२,५६,९८**	**१,०८,८६**	**२५,९५**
२११३१ स्थानीय भत्ता	१,९३,४१	२,६०,१२.२५	३,०९,५३	२,७६,३१	३३,२२	०
२११३२ महंगी भत्ता	६,०३,३०	६,३८,०५.५	८,४३,५७	७,८८,३७	५५,२०	०
२११३३ फिल्ड भत्ता	०	८१	१,०८	१,०८	०	०
२११३४ कर्मचारीको बैठक भत्ता	८८,८६	१,९०,९८	२,७०,८५	२,२९,५६	१७,८४	२३,४५
२११३५ कर्मचारी प्रोत्साहन तथा पुरस्कार	१,१५,३९	१२,७३,३९.५	१२,२७,८६	१२,२५,३६	०	२,५०
२११३९ अन्य भत्ता	५,९६,८०	६,५५,०५.७५	७,३८,९०	७,३६,३०	२,६०	०
२११४० पदाधिकारी भत्ता तथा अन्य सुविधा	**३,१५,८९**	**४,०१,९८**	**४,९०,४८**	**४,५१,८६**	**३७,६२**	**१,००**
२११४१ पदाधिकारी बैठक भत्ता	२४,८३	१,०६,७२.५	१,३१,८६	१,३१,८६	०	०
२११४२ पदाधिकारी अन्य सुबिधा	२,५२,३२	२,६२,२३	३,१९,०४	३,१९,०४	०	०
२११४९ पदाधिकारी अन्य भत्ता	३८,७४	३३,०३	३९,५८	९६	३७,६२	१,००
२१२०० कर्मचारीको सामाजिक सुरक्षा खर्च	**७८,६३**	**१,६२,८१**	**२,२९,६७**	**२,२३,४७**	**६,२०**	**०**
२१२१० कर्मचारीको सामाजिक सुरक्षा खर्च	**७८,६१**	**१,५९,०६**	**२,२७,६७**	**२,२१,४७**	**६,२०**	**०**
२१२१२ योगदानमा आधारित निवृतभरण तथा उपदान कोष खर्च	१,७६	३९,७८.७५	६१,७१	६१,७१	०	०
२१२१३ योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	७६,८५	१,१९,२७.२५	१,५७,९६	१,५१,७६	६,२०	०
२१२१४ कर्मचारी कल्याण कोष	०	०	८,००	८,००	०	०
२१२२० पदाधिकारी सामाजिक सुरक्षा खर्च	**२**	**३,७५**	**२,००**	**२,००**	**०**	**०**
२१२२३ पदाधिकारीको योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	२	३,७५	२,००	२,००	०	०
२२००० मालसामान तथा सेवाको उपयोग	**३,५५,८९,३२**	**३,८४,१३,६०**	**५,३८,७९,०९**	**३,६०,८०,६२**	**१,१४,६६,०६**	**६३,३२,४१**
२२१०० सेवा महसुल	**१०,५७,००**	**११,४०,९९**	**१५,५८,७५**	**१५,०१,००**	**३८,८८**	**१८,८७**
२२११० सेवा महसुल	**१०,५७,००**	**११,४०,९९**	**१५,५८,७५**	**१५,०१,००**	**३८,८८**	**१८,८७**
२२१११ पानी तथा बिजुली	७,११,८८	७,३५,६९.७५	१०,४२,७७	१०,०९,३६	२५,५६	७,८५
२२११२ संचार महसुल	३,४५,१२	४,०५,३०	५,१४,४८	४,९१,६४	१३,३२	९,५२
२२११३ सार्वजनिक उपयोगिताको सेवा खर्च	०	०	१,५०	०	०	१,५०
२२२०० पूँजीगत सम्पत्तिको संचालन र सम्भार खर्च	**३३,१९,४९**	**३३,९२,११**	**५९,४६,०२**	**५०,६०,०९**	**८८,७७**	**७,९७,१६**
२२२१० सवारी साधनको संचालन तथा सम्भार खर्च	**२२,५४,२२**	**२४,६९,९३**	**३५,२०,९२**	**३४,३९,९४**	**४५,८९**	**३५,०९**
२२२११ इन्धन (पदाधिकारी)	१,३७,८५	१,८०,४९.५	२,१३,५०	२,१३,५०	०	०
२२२१२ इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	९,२८,८९	१०,७४,२६.०७३	१५,९४,९०	१५,४६,१८	२६,२४	२२,४८
२२२१३ सवारी साधन मर्मत खर्च	९,९६,४३	९,६८,१८.२५	१३,९४,२२	१३,७०,४६	१२,१५	११,६१
२२२१४ बिमा तथा नवीकरण खर्च	१,९१,०५	२,४६,९९.७५	३,१८,३०	३,०९,८०	७,५०	१,००
२२२२० मेशिनरी तथा औजार संचालन तथा सम्भार खर्च	**२,६९,९८**	**३,११,४६**	**४,८६,३८**	**४,६८,५८**	**९,७३**	**८,०७**
२२२२१ मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	२,६९,९८	३,११,४६.७५	४,८६,३८	४,६८,५८	९,७३	८,०७
२२२३० निर्मित सार्वजनिक सम्पत्तिको संभार खर्च	**६,७३,९८**	**५,३८,८९**	**१७,७२,०७**	**९,९३,७२**	**२८,३५**	**७,५०,००**
२२२३१ निर्मित सार्वजनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार खर्च	६,७३,९८	५,३८,८९	१७,७२,०७	९,९३,७२	२८,३५	७,५०,००
२२२९० अन्य सम्पत्तिहरूको संचालन तथा सम्भार खर्च	**१,२१,३१**	**७१,८२**	**१,६६,६५**	**१,५७,८५**	**४,८०**	**४,००**
२२२९१ अन्य सम्पत्तिहरूको संचालन तथा सम्भार खर्च	१,२१,३१	७१,८२.४	१,६६,६५	१,५७,८५	४,८०	४,००
२२३०० कार्यालय सामान तथा सेवाहरू	**२०,७९,६१**	**२२,१९,५८**	**२५,७६,४७**	**२२,६०,१३**	**२,७१,७५**	**४४,५९**
२२३१० कार्यालय सामान तथा सेवाहरू	**२०,७९,६१**	**२२,१९,५८**	**२५,७६,४७**	**२२,६०,१३**	**२,७१,७५**	**४४,५९**
२२३११ मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	१२,०९,००	११,८१,२२.९९६	१२,०३,७६	११,५२,४१	२०,४९	३०,८६
२२३१२ पशुपंक्षीहरूको आहार	४,३९	६,५१.२	८,००	८०	७,२०	०
२२३१३ पुस्तक तथा सामग्री खर्च	२६,१६	१,४८,८६.४	१,८३,६३	२८,६१	१,५५,०२	०
२२३१४ इन्धन - अन्य प्रयोजन	१,१८,६२	१,५५,५७.५९२	२,१६,२८	२,०६,४३	८,४०	१,४५
२२३१५ पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	६,३८,०९	६,७५,९५.२	८,७५,००	८,००,६८	६२,०४	१२,२८
२२३१९ अन्य कार्यालय संचालन खर्च	८३,३५	५१,४४.८	८९,८०	७१,२०	१८,६०	०
२२४०० सेवा तथा परामर्श खर्च	**४८,९३,३६**	**६७,३४,४६**	**८४,८२,३०**	**७३,९५,८३**	**७,८८,६३**	**२,९७,८४**

शीर्षक	२०७८/७९ को यथार्थ खर्च	२०७९/८० को संशोधित अनुमान	२०८०/८१ को लक्ष्य	स्रोत		
				प्रदेश सरकार	संघ अनुदान	
					संघ	वैदेशिक
२२४१० परामर्श तथा अन्य सेवा शुल्क	**४८,९३,३६**	**६७,३४,४६**	**८४,८२,३०**	**७३,९५,८३**	**७,८८,६३**	**२,९७,८४**
२२४११ सेवा र परामर्श खर्च	५७,५०	३,७०,८८	९,४५,८७	६,४६,७६	३४,४१	२,६४,७०
२२४१२ सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर संचालन खर्च	१९,३०	७४,४०	९८,५४	९७,३४	१,२०	०
२२४१३ करार सेवा शुल्क	२६,११,६५	३२,४९,३४.९८१	४४,९६,७४	४१,७०,३८	२,९८,०२	२८,३४
२२४१९ अन्य सेवा शुल्क	२२,०४,९१	३०,३९,८३.२	२९,४१,१५	२४,८१,३५	४,५५,००	४,८०
२२५०० कार्यक्रम सम्बन्धी खर्चहरू	**२,१९,६५,७६**	**२,२४,३९,७८**	**३,१५,०२,८९**	**१,६१,८४,२९**	**१,०१,८७,९१**	**५१,३०,६९**
२२५१० तालिम तथा गोष्ठी	**२४,९८,१६**	**१९,७२,०६**	**२८,८३,४६**	**२४,९३,४३**	**२,५३,००**	**१,३७,०३**
२२५११ कर्मचारी तालिम खर्च	६,५३,८५	४,८०,२९.६	८,७१,१३	५,३२,१३	२,५२,५४	८६,४६
२२५१२ सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्वन्धी खर्च	१८,४४,३१	१४,९१,७६.८	२०,१२,३३	१९,६१,३०	४६	५०,५७
२२५२० उत्पादन सामग्री, सेवा तथा अन्य कार्यक्रम खर्च	**१,९४,६७,६०**	**२,०४,६७,७२**	**२,८६,१९,४३**	**१,३६,९०,८६**	**९९,३४,९१**	**४९,९३,६६**
२२५२१ उत्पादन सामग्री / सेवा खर्च	१,४५,३३	९८,२३.०२	१,३७,६५	१,३५,६५	२,००	०
२२५२२ कार्यक्रम खर्च	१,७९,९०,४०	१,७७,६१,०५.५२६	२,६०,६४,६२	१,२५,०९,०५	९९,२५,९१	३६,२९,६६
२२५२३ विशेष कार्यक्रम खर्च	०	०	१०,३८,१६	१०,३८,१६	०	०
२२५२९ विविध कार्यक्रम खर्च	१३,३१,८७	२६,०८,४४	१३,७९,००	८,००	७,००	१३,६४,००
२२६०० अनुगमन,मूल्यांकन र भ्रमण खर्च	**१३,९५,४७**	**१५,६४,६९**	**१६,०५,१७**	**१४,९५,९९**	**८१,६४**	**२७,५४**
२२६१० अनुगमन,मूल्यांकन र भ्रमण खर्च	**१३,९५,४७**	**१५,६४,६९**	**१६,०५,१७**	**१४,९५,९९**	**८१,६४**	**२७,५४**
२२६११ अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	९,९९,२८	१०,६२,७८.४	११,१०,८०	१०,१८,६४	६७,१२	२५,०४
२२६१२ भ्रमण खर्च	३,३३,३५	३,७५,६९.६	४,०२,६३	३,८५,६१	१४,५२	२,५०
२२६१३ विशिष्ट व्यक्ति तथा प्रतिनिधि मण्डलको भ्रमण खर्च	६२,८४	१,२५,४१.६	९१,७४	९१,७४	०	०
२२६१९ अन्य भ्रमण खर्च	०	८०	०	०	०	०
२२७०० विविध खर्च	**८,७८,६३**	**९,२१,९६**	**२२,०७,४९**	**२१,८३,२९**	**८,४८**	**१५,७२**
२२७१० विविध खर्च	**८,७८,६३**	**९,२१,९६**	**२२,०७,४९**	**२१,८३,२९**	**८,४८**	**१५,७२**
२२७११ विविध खर्च	८,७८,६३	९,२१,९६	२२,०७,४९	२१,८३,२९	८,४८	१५,७२
२३००० स्थिर सम्पत्तिको उपभोग खर्च	**९,८०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
२३१०० स्थिर सम्पत्ति उपभोग खर्च	**९,८०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
२३११० स्थिर सम्पत्तिमा ह्रास कट्टी	**९,८०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
२३१११ स्थिर सम्पत्तिमा ह्रास कट्टी	९,८०	०	०	०	०	०
२५००० सहायता (Subsidy)	**२,०९,८५**	**३,८२,९६**	**१,०७,२०**	**१,०७,२०**	**०**	**०**
२५३०० अन्य सहायता	**२,०९,८५**	**३,८२,९६**	**१,०७,२०**	**१,०७,२०**	**०**	**०**
२५३१० अन्य सामाजिक संस्थालाई सहायता	**२,०९,८५**	**३,८२,९६**	**१,०७,२०**	**१,०७,२०**	**०**	**०**
२५३११ शैक्षिक संस्थाहरूलाई सहायता	२,०९,८५	२,८२,९६	१,०७,२०	१,०७,२०	०	०
२५३१३ उपभोक्ता समिति तथा गैह सरकारी संस्था सहायता	०	४०,००	०	०	०	०
२५३१४ धार्मिक तथा सांस्कृतिक संस्था सहायता	०	४०,००	०	०	०	०
२५३१५ अन्य सहायता	०	२०,००	०	०	०	०
२६००० अनुदान	**५,४८,१५,१३**	**४,६७,३५,५०**	**४,७७,३९,८१**	**४,१७,८८,३१**	**४८,५७,११**	**१०,९४,३९**
२६३०० अन्य तहका सरकारहरूलाई अनुदान	**३,७७,२४,७०**	**३,२९,६२,६५**	**३,६६,७३,४५**	**३,६६,३८,४५**	**३५,००**	**०**
२६३१० स्थानीय निकाय चालु अनुदान	**१,०५,८५**	**८,००**	**०**	**०**	**०**	**०**
२६३११ स्थानीय निकाय निःशर्त चालु अनुदान	१,०५,८५	८,००	०	०	०	०
२६३२० स्थानीय निकाय पुँजीगत अनुदान	**३,९९**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
२६३२१ स्थानीय निकाय निःशर्त पुँजीगत अनुदान	३,९९	०	०	०	०	०
२६३३० आन्तरिक अनुदान	**३,७६,१४,८६**	**३,२९,५४,६५**	**३,६६,७३,४५**	**३,६६,३८,४५**	**३५,००**	**०**
२६३३१ समानिकरण अनुदान	१,००,००,००	१,००,१०,३७	१,००,००,००	१,००,००,००	०	०
२६३३२ शसर्त अनुदान	१,५७,०३,७८	१,२०,४४,२८.६९८	४४,९८,९६	४४,६३,९६	३५,००	०
२६३३४ समपुरक अनुदान	१,१९,११,०८	१,०९,००,००	१,४२,०१,२६	१,४२,०१,२६	०	०
२६३३५ अन्य अनुदान	०	०	०	०	०	०
२६३३६ सशर्त अनुदान (पुँजीगत)	०	०	७९,७३,२३	७९,७३,२३	०	०
२६४०० सामाजिक सेवा अनुदान	**१,७०,९०,४३**	**१,३७,७२,८५**	**१,१०,६६,३६**	**५१,४९,८६**	**४८,२२,११**	**१०,९४,३९**
२६४१० चालु अनुदान	**१,०६,१३,७५**	**८५,०८,९८**	**८६,८५,६६**	**३५,९४,२६**	**३९,९७,०१**	**१०,९४,३९**
२६४११ सरकारी निकाय, समिति एवं बोर्डहरूलाई निःशर्त चालु अनुदान	७५,००	७६,००	३,२५,००	३,२५,००	०	०
२६४१२ सरकारी निकाय, समिति एवं बोर्डहरूलाई सःसर्त चालु अनुदान	१०,०४,०७	२५,०६,४०	३०,५७,७१	१९,३०,२५	६,८३,०६	४,४४,४०
२६४१३ अन्य संस्थालाई अनुदान' सःशर्त	९५,३४,६८	५९,२६,५८	५३,०२,९५	१३,३९,०१	३३,१३,९५	६,४९,९९
२६४२० पुँजीगत अनुदान	**६४,७६,६८**	**५२,६३,८७**	**२३,८०,७०**	**१५,५५,६०**	**८,२५,१०**	**०**
२६४२१ सरकारी निकाय, समिति, बोर्ड — पुँजीगत निःशर्त अनुदान	७५,००	६०,००	५,००	५,००	०	०
२६४२२ सरकारी निकाय, समिति, बोर्ड — पुजिगत सःशर्त अनुदान	३२,५८,३८	१८,५३,५१.२	९,५६,००	९,५६,००	०	०
२६४२३ अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	३१,४३,३०	३३,५०,३६	१४,१९,७०	५,९४,६०	८,२५,१०	०
२७००० सामाजिक सुरक्षा	**१२,१६,४८**	**३४,३५,२१**	**५४,९९,५०**	**५३,४०,५०**	**१,५९,००**	**०**
२७१०० सामाजिक सुरक्षा	**४२,९५**	**६५,०१**	**६,८७,००**	**६,७५,००**	**१२,००**	**०**
२७११० सामाजिक सुरक्षा	**४२,९५**	**६५,०१**	**६,८७,००**	**६,७५,००**	**१२,००**	**०**
२७१११ सामाजिक सुरक्षा	१०,२०	०	१,२०,००	१,२०,००	०	०

शीर्षक	२०७८/७९ को यथार्थ खर्च	२०७९/८० को संशोधित अनुमान	२०८०/८१ को लक्ष्य	स्रोत		
				प्रदेश सरकार	संघ अनुदान	
					संघ	वैदेशिक
२७११२ अन्य सामाजिक सुरक्षा	३२,७५	६५,०१.६	५,६७,००	५,५५,००	१२,००	०
२७२०० सामाजिक सहायता	**११,७३,५३**	**३२,९०,२०**	**४५,१२,५०**	**४३,६५,५०**	**१,४७,००**	**०**
२७२१० सामाजिक सहायता	**११,७३,५३**	**३२,९०,२०**	**४५,१२,५०**	**४३,६५,५०**	**१,४७,००**	**०**
२७२११ छात्रवृत्ति	२,३१,००	१,९३,२८	८०,००	०	८०,००	०
२७२१२ उद्दार, राहत तथा पुनर्स्थापना खर्च	१,३१	१,००,००	११,९५,००	११,९५,००	०	०
२७२१३ औषधी खरिद खर्च	८,८३,७१	१४,७६,५२	३२,३७,५०	३१,७०,५०	६७,००	०
२७२१९ अन्य सामाजिक सहायता	५७,५१	१५,२०,४०	०	०	०	०
२७३०० कर्मचारी सामाजिक लाभ सम्बन्धि खर्च	**०**	**८०,००**	**३,००,००**	**३,००,००**	**०**	**०**
२७३१० सेवा निवृत्त सुविधाहरू	**०**	**८०,००**	**३,००,००**	**३,००,००**	**०**	**०**
२७३११ निवृत्ति भरण तथा अशक्त वृत्ति	०	८०,००	३,००,००	३,००,००	०	०
२८००० अन्य खर्च	**१,९९,४८,९५**	**२,१३,२३,८१**	**२,४६,२४,५०**	**२,४५,९६,१५**	**१३,८०**	**१४,५५**
२८१०० सम्पत्ति सम्वन्धी खर्च	**६,३०,७५**	**७,४५,२१**	**८,५६,१२**	**८,२७,७७**	**१३,८०**	**१४,५५**
२८१४० भाडा	**६,३०,७५**	**७,४५,२१**	**८,५६,१२**	**८,२७,७७**	**१३,८०**	**१४,५५**
२८१४१ जग्गाको भाडा	५,१२	१०,९४.४	८,५०	८,५०	०	०
२८१४२ घर भाडा	६,०१,०३	६,६८,८८	७,६६,५७	७,४२,०२	१३,८०	१०,७५
२८१४३ सवारी साधन तथा मेशिनर औजार भाडा	२३,३९	५४,१९.२	६०,४५	५६,६५	०	३,८०
२८१४९ अन्य भाडा	१,२१	११,२०	२०,६०	२०,६०	०	०
२८२०० फिर्ता खर्च	**१,९३,१८,२०**	**१,४९,६४,००**	**२,०२,४०,००**	**२,०२,४०,००**	**०**	**०**
२८२१० फिर्ता खर्च	**१,९३,१८,२०**	**१,४९,६४,००**	**२,०२,४०,००**	**२,०२,४०,००**	**०**	**०**
२८२११ राजस्व फिर्ता	२,२२	२४,००	४०,००	४०,००	०	०
२८२१२ न्यायिक फिर्ता	०	४०,००	२,००,००	२,००,००	०	०
२८२१९ अन्य फिर्ता	१,९३,१५,९८	१,४९,००,००	२,००,००,००	२,००,००,००	०	०
२८९०० भैपरी आउने चालु खर्च	**०**	**५६,१४,६०**	**३५,२८,३८**	**३५,२८,३८**	**०**	**०**
२८९१० भैपरी आउने चालु खर्च	**०**	**५६,१४,६०**	**३५,२८,३८**	**३५,२८,३८**	**०**	**०**
२८९११ भैपरी आउने चालु खर्च	०	५६,१४,६०.०३२	३५,२८,३८	३५,२८,३८	०	०
पूंजीगत खर्च	**१६,७६,३१,२१**	**१७,३७,५९,१५**	**२०,३८,५०,८२**	**६,७६,५२,१५**	**१२,६८,७८,६७**	**९३,२०,००**
३१००० पूँजीगत खर्च	**१६,७६,३१,२१**	**१७,३७,५९,१५**	**२०,३८,५०,८२**	**६,७६,५२,१५**	**१२,६८,७८,६७**	**९३,२०,००**
३११०० स्थिर सम्पत्ति प्राप्ति खर्च	**१६,७६,२९,८२**	**१७,३५,१६,२२**	**२०,३८,३०,८२**	**६,७६,५२,१५**	**१२,६८,५८,६७**	**९३,२०,००**
३१११० भवन तथा संरचना	**१,४२,७६,४४**	**१,७६,३१,१५**	**१,९६,८८,३२**	**४५,२०,९७**	**१,५०,१८,३५**	**१,४९,००**
३११११ आवासीय भवन निर्माण/खरिद	०	५,७३,७५	०	०	०	०
३१११२ गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	१,४१,३८,२१	१,६९,०४,४०.४४४	१,९६,८८,३२	४५,२०,९७	१,५०,१८,३५	१,४९,००
३१११३ निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च	१,३८,२३	१,५३,००	०	०	०	०
३११२० सवारी साधन तथा मेशिनरी औजार	**८०,९५,४८**	**५५,८१,७२**	**६०,६०,८८**	**४९,४३,१३**	**१०,५५,७५**	**६२,००**
३११२१ सवारी साधन	२१,७५,२३	५,३६,४३.५	३,१६,९०	२,९१,१०	१२,२०	१३,६०
३११२२ मेशिनरी तथा औजार	५३,१६,१५	४३,१८,२७.०२८	५१,०१,५८	४०,९१,१३	९,७७,०५	३३,४०
३११२३ फर्निचर तथा फिक्चर्स	६,०४,१०	७,२७,०२.२	६,४२,४०	५,६०,९०	६६,५०	१५,००
३११३० अन्य पूँजीगत खर्च	**१,४१,१०**	**८,६७,८३**	**१४,८४,८५**	**९,५१,३४**	**५,३३,५१**	**०**
३११३१ पशुधन तथा बागवानी विकास खर्च	१,१०,७६	०	०	०	०	०
३११३४ कम्प्युटर सफ्टवेयर निर्माण तथा खरीद खर्च	३०,३४	८१,६०	५१,००	५१,००	०	०
३११३५ पूँजीगत परामर्श खर्च	०	७,८६,२३.५	१४,३३,८५	९,००,३४	५,३३,५१	०
३११४० सुरक्षा उपकरण	**०**	**०**	**५,००,००**	**०**	**५,००,००**	**०**
३११४१ सुरक्षा उपकरण प्राप्ति खर्च	०	०	५,००,००	०	५,००,००	०
३११५० सार्वजनिक निर्माण	**१२,०९,११,५२**	**१३,६३,८९,९१**	**१६,२१,९२,७०**	**५,४९,८६,३१**	**९,८८,४७,३९**	**८३,५९,००**
३११५१ सडक तथा पूल निर्माण	५,७६,५०,६९	६,५९,७९,७७.१४	८,५१,८५,५०	३,१४,१२,००	४,६४,३३,५०	७३,४०,००
३११५३ विद्युत संरचना निर्माण	४,५९,३०	१०,८७,७०	१०,४५,००	१०,४५,००	०	०
३११५४ तटबन्ध तथा बाँध निर्माण	५२,६६,५३	७१,६२,२५.६८	९७,८०,८४	२९,९३,८०	६७,८७,०४	०
३११५५ सिंचाई संरचना निर्माण	१,५०,३०,८८	१,५७,०४,५६	१,६१,५५,७२	६०,२०,२४	९१,९५,४८	९,४०,००
३११५६ खानेपानी संरचना निर्माण	२,६६,८१,३३	१,८९,२५,४१	२,१२,०८,७९	३३,०४,५७	१,७९,०४,२२	०
३११५७ वन तथा वातावरण संरक्षण	३३,१६,३५	५२,३३,४७.५५	३४,५४,९०	१४,१८,९०	२०,३६,००	०
३११५८ सरसफाई संरचना निर्माण	१०,९७	३४,४२.५	१५,४५	१०,००	५,४५	०
३११५९ अन्य सार्वजनिक निर्माण	१,२४,९५,४७	२,२२,६२,३२.१२	२,५३,४६,५०	८७,८१,८०	१,६४,८५,७०	७९,००
३११६० निर्मित संरचनाको सुधार खर्च	**२५,२१,२९**	**१२,७४,३७**	**१४,१६,००**	**१२,८८,००**	**१,२८,००**	**०**
३११६१ निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च	२५,२१,२९	१२,७४,३७.५६	१४,१६,००	१२,८८,००	१,२८,००	०
३११७० पूँजीगत सुधार खर्च	**२,१६,८३,९९**	**१,१७,७१,२१**	**१,२४,८८,०७**	**९,६२,४०**	**१,०७,७५,६७**	**७,५०,००**
३११७१ पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	२,१६,८३,९९	१,१७,७१,२१.३५	१,२४,८८,०७	९,६२,४०	१,०७,७५,६७	७,५०,००
३१४०० प्राकृतिक सम्पत्ति (Non-produced assets)	**१,३९**	**०**	**२०,००**	**०**	**२०,००**	**०**
३१४१० जग्गा प्राप्ति	**१,३९**	**०**	**२०,००**	**०**	**२०,००**	**०**
३१४११ जग्गा प्राप्ति	१,३९	०	२०,००	०	२०,००	०
३१५०० भैपरी आउने पूँजीगत	**०**	**२,४२,९२**	**०**	**०**	**०**	**०**

शीर्षक	२०७८/७९ को यथार्थ खर्च	२०७९/८० को संशोधित अनुमान	२०८०/८१ को लक्ष्य	स्रोत		
				प्रदेश सरकार	संघ अनुदान	
					संघ	वैदेशिक
३१५१० भैपरी आउने पूँजीगत	**०**	**२,४२,९२**	**०**	**०**	**०**	**०**
३१५११ भैपरी आउने पूँजीगत	०	२,४२,९२.६५६	०	०	०	०
वित्तीय व्यवस्था	**०**	**०**	**१,००,००**	**१,००,००**	**०**	**०**
३२००० वित्तीय सम्पत्ति	**०**	**०**	**१,००,००**	**१,००,००**	**०**	**०**
३२१०० आन्तरिक वित्तीय सम्पत्ति	**०**	**०**	**१,००,००**	**१,००,००**	**०**	**०**
३२१५० खूद शेयर लगानी	**०**	**०**	**१,००,००**	**१,००,००**	**०**	**०**
३२१५२ अन्य संस्थामा शेयर लगानी	०	०	१,००,००	१,००,००	०	०
जम्मा खर्च	**२९,९२,०३,३७**	**३०,७५,२८,१४**	**३६,७४,३५,१०**	**२०,४७,६०,५०**	**१४,५८,७२,००**	**१,६८,०२,६०**

प्रशासनिक व्यय अनुमान
आर्थिक वर्ष २०८०/८१

अनुसूची - ८
(रु.हजारमा)

शीर्षक	२०७८/७९ को यथार्थ खर्च	२०७९/८० को संशोधित अनुमान	२०८०/८१ को लक्ष्य	स्रोत		
				प्रदेश सरकार	संघ अनुदान	
					संघ	वैदेशिक
संवैधानिक अंगहरु	५३,३६,८६	२५,७८,१७.२६३	३४,०४,७०	३४,०४,७०	०	०
प्रदेश व्यवस्थापिका	४७,०४,०३	१८,६९,५२.८७९	२५,२४,५०	२५,२४,५०	०	०
चालु	२९,११,८९	१६,५३,५६.४५१	२४,१६,५०	२४,१६,५०	०	०
पूंजीगत खर्च	१७,९२,१४	२,१५,९६.४२८	१,०८,००	१,०८,००	०	०
प्रदेश लोक सेवा आयोग	६,३२,८३	७,०८,६४.३८४	८,८०,२०	८,८०,२०	०	०
चालु	४,५७,५८	६,४१,४९.३८४	८,३९,२०	८,३९,२०	०	०
पूंजीगत खर्च	१,७५,२५	६७,१५	४१,००	४१,००	०	०
मन्त्रालय	२५,६१,४८,८०	२६,४९,०३,३८.७५१	३१,५६,३८,५७	१५,७२,४८,९७	१४,१५,८७,००	१,६८,०२,६०
मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	१,१०,५४	१,४४,५५.१५१	२,४०,००	२,४०,००	०	०
चालु	१,०८,६८	१,३७,७५.१५१	२,३५,००	२,३५,००	०	०
पूंजीगत खर्च	१,८६	६,८०	५,००	५,००	०	०
मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	४८,५४,२९	५३,२९,३०.१५७	५८,४९,३५	२८,३२,७५	३८,००	२९,७८,६०
चालु	४५,३६,७८	४७,४४,२९.०४७	५२,६८,९५	२२,७२,३५	३८,००	२९,५८,६०
पूंजीगत खर्च	३,१७,५१	५,८५,०१.११	५,८०,४०	५,६०,४०	०	२०,००
आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	२,०२,६७,७५	१,६४,४९,२५.०५४	२,१८,७०,०६	२,१८,७०,०६	०	०
चालु	२,०१,७२,३७	१,६२,५०,८६.३०४	२,१८,०४,५६	२,१८,०४,५६	०	०
पूंजीगत खर्च	९५,३८	१,९८,३८.७५	६५,५०	६५,५०	०	०
उद्योग, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय	२,२६,१५,८२	३४,२२,०८.०५	०	०	०	०
चालु	१,०४,८१,४४	२७,२९,७९.०५	०	०	०	०
पूंजीगत खर्च	१,२१,३४,३८	६,९२,२९	०	०	०	०
उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	१,८०,४२,५९	१,६८,४०,२२.४०४	२,२२,५३,१७	१,५४,४३,३२	५७,१४,८५	१०,९५,००
चालु	१,६५,२२,८८	१,५७,३१,६२.८८४	१,९०,७५,१९	१,३१,००,३४	४९,५८,८५	१०,१६,००
पूंजीगत खर्च	१५,१९,७१	११,०८,५९.५२	३१,७७,९८	२३,४२,९८	७,५६,००	७९,००
खानेपानी, सिंचाई तथा उर्जा मन्त्रालय	०	४,७९,३७,८५.७०९	५,६२,१६,६६	१,८५,६८,६६	३,६७,०८,००	९,४०,००
चालु	०	३२,०५,८९.५२९	४८,२४,३१	४८,२४,३१	०	०
पूंजीगत खर्च	०	४,४७,३१,९६.१८	५,१२,९२,३५	१,३६,४४,३५	३,६७,०८,००	९,४०,००
वित्तीय व्यवस्था	०	०	१,००,००	१,००,००	०	०
आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	२९,०७,५४	५३,५२,०८.०५	८७,५८,१६	८७,५८,१६	०	०
चालु	११,३७,८७	३४,२९,७९.०५	७१,४२,७४	७१,४२,७४	०	०
पूंजीगत खर्च	१७,६९,६७	१९,२२,२९	१६,१५,४२	१६,१५,४२	०	०
पर्यटन तथा संस्कृति मन्त्रालय	०	१,०९,२८,३६.७४	०	०	०	०
चालु	०	९,५१,१०.८५	०	०	०	०
पूंजीगत खर्च	०	९९,७७,२५.८९	०	०	०	०
पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	०	१,४१,०६,०१.३४६	२,६७,९६,०७	१,९३,१८,३७	५९,७७,७०	१५,००,००
चालु	०	७३,३५,२७.४५	१,२५,३७,२७	१,०३,६९,१२	१४,१८,१५	७,५०,००
पूंजीगत खर्च	०	६७,७०,७३.८९६	१,४२,५८,८०	८९,४९,२५	४५,५९,५५	७,५०,००
भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय	०	१५,११,२९.४९३	०	०	०	०
चालु	०	१४,१५,६४.४९३	०	०	०	०
पूंजीगत खर्च	०	९५,६५	०	०	०	०
भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	१४,८५,९१,०६	१०,१९,२४,८५.२९८	१२,६४,९८,४३	४,०९,९२,३८	७,८०,३१,०५	७४,७५,००
चालु	६५,९६,४९	२७,२२,०८.०५	३९,९३,१३	३८,९३,१३	०	१,००,००
पूंजीगत खर्च	१४,१९,९४,५७	९,९२,०२,७७.२४८	१२,२५,०५,३०	३,७०,९९,२५	७,८०,३१,०५	७३,७५,००
सामाजिक विकास मन्त्रालय	३,८५,४५,४३	१,२१,२१,९९.१	१,४५,००,११	६०,३१,११	७३,२०,००	११,४९,००
चालु	३,०७,३१,१२	१,०५,७५,०५.३५	१,१८,०३,७१	५९,६४,११	४८,४६,६०	९,९३,००
पूंजीगत खर्च	७८,१४,३१	१५,४६,९३.७५	२६,९६,४०	६७,००	२४,७३,४०	१,५६,००
यातायात व्यवस्था तथा सञ्चार मन्त्रालय	०	२३,०६,६६.०५	०	०	०	०
चालु	०	१९,७४,४७.५५	०	०	०	०
पूंजीगत खर्च	०	३,३२,१८.५	०	०	०	०
स्वास्थ्य मन्त्रालय	०	२,६१,५४,७७.२५	३,२२,०४,७६	२,२७,४२,३६	७७,९७,४०	१६,६५,००
चालु	०	२,१२,०४,२३.९५	२,९०,६५,०९	१,९७,०३,३६	७६,९६,७३	१६,६५,००
पूंजीगत खर्च	०	४९,५०,५३.३	३१,३९,६७	३०,३९,००	१,००,६७	०
प्रदेश योजना आयोग	२,१३,७८	३,७४,०८.८९९	४,५१,८०	४,५१,८०	०	०
चालु	१,९७,३५	३,५०,२८.८९९	४,३६,८०	४,३६,८०	०	०
पूंजीगत खर्च	१६,४३	२३,८०	१५,००	१५,००	०	०
अर्थ बजेट	०	७०,९१,९२.२८८	१,१७,१८,३८	७४,६८,३८	४२,५०,००	०

शीर्षक	२०७८/७९ को यथार्थ खर्च	२०७९/८० को संशोधित अनुमान	२०८०/८१ को लक्ष्य	स्रोत		
				प्रदेश सरकार	संघ अनुदान	
					संघ	वैदेशिक
कर्मचारी सुविधा तथा सेवानिवृत्त सुविधा	**०**	**१,५५,००**	**४,००,००**	**४,००,००**	**०**	**०**
चालु	०	१,५५,००	४,००,००	४,००,००	०	०
अर्थ - विविध	**०**	**६९,३६,९२.२८८**	**१,१३,१८,३८**	**७०,६८,३८**	**४२,५०,००**	**०**
चालु	०	५६,०६,०९.६३२	६९,६८,३८	६९,६८,३८	०	०
पूंजीगत खर्च	०	१३,३०,८२.६५६	४३,५०,००	१,००,००	४२,५०,००	०
स्थानीय तह	**३,७७,१७,७१**	**३,२९,५४,६५.६९८**	**३,६६,७३,४५**	**३,६६,३८,४५**	**३५,००**	**०**
स्थानीय तह	**३,७७,१७,७१**	**३,२९,५४,६५.६९८**	**३,६६,७३,४५**	**३,६६,३८,४५**	**३५,००**	**०**
चालु	३,७७,१७,७१	३,२९,५४,६५.६९८	३,६६,७३,४५	३,६६,३८,४५	३५,००	०
जम्मा खर्च	**२९,९२,०३,३७**	**३०,७५,२८,१४**	**३६,७४,३५,१०**	**२०,४७,६०,५०**	**१४,५८,७२,००**	**१,६८,०२,६०**

लैंगिक उत्तरदायी बजेट अनुसारको व्यय अनुमान

आर्थिक वर्ष २०८०/८१

अनुसूची - ९

(रु.हजारमा)

निकाय	प्रत्यक्ष लाभ	अप्रत्यक्ष लाभ	तटस्थ	जम्मा
२०२ प्रदेश व्यवस्थापिका	०	२५२४५०	०	२५२४५०
२१० प्रदेश लोक सेवा आयोग	८२८३५	०	५१८५	८८०२०
२१६ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	०	२४०००	०	२४०००
३०१ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	१४७४००	३८००	४३३७३५	५८४९३५
३०५ आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	०	२१८७००६	०	२१८७००६
३१२ उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	६७९२१३	१४८६१८३	५९९२१	२२२५३१७
३१३ खानेपानी, सिंचाई तथा उर्जा मन्त्रालय	४९८३५५४	६३८११२	०	५६२१६६६
३१४ आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	०	४३४२१७	४४१५९९	८७५८१६
३२९ पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	७५२४६१	१८७८६३६	४८५१०	२६७९६०७
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	१२७७८००	१०८९५४६१	४७६५८२	१२६४९८४३
३५० सामाजिक विकास मन्त्रालय	११२८१८५	३०५२८६	१६५४०	१४५००११
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३०५०४९१	१६९९८५	०	३२२०४७६
३९१ प्रदेश योजना आयोग	४५१८०	०	०	४५१८०
६०१ कर्मचारी सुविधा तथा सेवानिवृत्त सुविधा	०	४००००	०	४००००
६०२ अर्थ - विविध	०	०	११३१८३८	११३१८३८
८०१ स्थानीय तह	०	३६६७३४५	०	३६६७३४५
जम्मा खर्च	**१२,१४,७१,१९**	**२१,९८,२४,८१**	**२,६१,३९,१०**	**३६,७४,३५,१०**

संकेत	लैंगिक उत्तरदायी बजेट	रकम	प्रतिशत
१	प्रत्यक्ष लाभ	१२१४७११९	३३.०६
२	अप्रत्यक्ष लाभ	२१९८२४८१	५९.८३
३	तटस्थ	२६१३९१०	७.११

द्रष्टव्य : लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट छुट्टयाईएका आधारहरु

बजेटका प्रत्येक क्रियाकलाप लैङ्गिक दृष्टिले कता उन्मुख छ भनि निर्क्योल गर्न निम्नानुसार वर्गीकरण गरिएको छ :

क) महिलालाई ५० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी लाभ पुग्ने क्रियाकलाप — प्रत्यक्ष

ख) महिलालाई २० प्रतिशत वा सो भन्दा माथि तर ५० प्रतिशत भन्दा कम लाभ पुग्ने क्रियाकलाप — अप्रत्यक्ष

ग) महिलालाई २० प्रतिशत भन्दा न्युन लाभ पुग्ने क्रियाकलाप — तटस्थ

उपरोक्तनुसार प्रतिशत निकाल्दा देहायका क्रियाकलापहरुको सूचकहरुका मुल्यांकनका आधारमा प्राप्त हुने नतिजा वमोजिम लैङ्गिक बजेटलाई वर्गीकरण

क. स.	लैंगिक उत्तरदायी बजेट	प्रतिशत
१	योजना तर्जुमा र कार्यन्वयनमा महिलाको सहभागिता	२०
२	महिलाहरुको क्षमता अभिवृद्धि	२०
३	कार्यक्रममा महिलाहरुको लागि लाभ तथा नियन्त्रणमा शुनिस्चितता अन्य लक्षित वर्गका कार्यक्रम समेत	३०
४	महिलाहरुको रोजगारी र आय आर्जन अभिवृद्धि	२०
५	महिलाहरुको समयको प्रयोगमा गुणात्मक सुधार तथा कार्यबोझमा कमी	१०
	जम्मा	**१००**

जलवायु परिवर्तन बजेट अनुसारको व्यय अनुमान

आर्थिक वर्ष २०८०/८१

अनुसूची - १०
(रु.हजारमा)

निकाय	प्रत्यक्ष लाभ	अप्रत्यक्ष लाभ	तटस्थ	जम्मा
२०२ प्रदेश व्यवस्थापिका	०	०	२५२४५०	२५२४५०
२१० प्रदेश लोक सेवा आयोग	०	०	८८०२०	८८०२०
२१६ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	०	०	२४०००	२४०००
३०१ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	०	०	५८४९३५	५८४९३५
३०५ आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	०	०	२१८७००६	२१८७००६
३१२ उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	४११५२१	१७९४१९६	१९६००	२२२५३१७
३१३ खानेपानी, सिंचाई तथा उर्जा मन्त्रालय	३२४२९११	२३७८७५५	०	५६२१६६६
३१४ आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	०	०	८७५८१६	८७५८१६
३२९ पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	१६९५६९७	०	९८३९१०	२६७९६०७
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	०	८१२४२६५	४५२५५७८	१२६४९८४३
३५० सामाजिक विकास मन्त्रालय	३६८२२	११२४५४९	२८८६४०	१४५००११
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	१९२१२१	३०२८३५५	०	३२२०४७६
३९१ प्रदेश योजना आयोग	०	०	४५१८०	४५१८०
६०१ कर्मचारी सुविधा तथा सेवानिवृत्त सुविधा	०	४००००	०	४००००
६०२ अर्थ - विविध	०	०	११३१८३८	११३१८३८
८०१ स्थानीय तह	०	३६४२३६४	२४९८१	३६६७३४५
जम्मा खर्च	**५,५७,९०,७२**	**२०,१३,२४,८४**	**११,०३,१९,५४**	**३६,७४,३५,१०**

संकेत	जलवायु परिवर्तन बजेट	रकम	प्रतिशत
१	प्रत्यक्ष लाभ	५५७९०७२	१५.१८
२	अप्रत्यक्ष लाभ	२०१३२४८४	५४.७९
३	तटस्थ	११०३१९५४	३०.०२

संघ अनुदानका वैदेशिक अनुदान तथा ऋण सारांश

आर्थिक वर्ष २०८०/८१

अनुसूची - ११
(रु.हजारमा)

दातृ संस्था	जम्मा	अनुदान					वैदेशिक ऋण			
		जम्मा	नगद	सोझै भुक्तानी	शोधभर्ना	वस्तुगत	जम्मा	नगद	सोझै भुक्तानी	शोधभर्ना
बहुपक्षिय	**१,०२,५६,००**	**१८,२८,००**	**१५,००,००**	**०**	**३,२८,००**	**०**	**८४,२८,००**	**०**	**५,००**	**८४,२३,००**
ए डि बी	**८४,५७,००**	**२,१८,००**	**०**	**०**	**२,१८,००**	**०**	**८२,३९,००**	**०**	**५,००**	**८२,३४,००**
ए डि बी	८४,५७,००	२,१८,००	०	०	२,१८,००	०	८२,३९,००	०	५,००	८२,३४,००
यु एन	**१५,००,००**	**१५,००,००**	**१५,००,००**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
यु एन - जी इ एफ	१५,००,००	१५,००,००	१५,००,००	०	०	०	०	०	०	०
एस.इ.एस.पी.	**२,९९,००**	**१,१०,००**	**०**	**०**	**१,१०,००**	**०**	**१,८९,००**	**०**	**०**	**१,८९,००**
एस.इ.एस.पी.	२,९९,००	१,१०,००	०	०	१,१०,००	०	१,८९,००	०	०	१,८९,००
द्विपक्षीय	**३२,९४,६०**	**२३,५४,६०**	**८,५०,००**	**१५,०४,६०**	**०**	**०**	**९,४०,००**	**०**	**०**	**९,४०,००**
कुवेत विकाष कोष	**९,४०,००**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**९,४०,००**	**०**	**०**	**९,४०,००**
कुवेत कोष	९,४०,००	०	०	०	०	०	९,४०,००	०	०	९,४०,००
स्वीट्जरल्याण्ड	**२३,५४,६०**	**२३,५४,६०**	**८,५०,००**	**१५,०४,६०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
स्वीट्जरल्याण्ड-एस डी सी	२३,५४,६०	२३,५४,६०	८,५०,००	१५,०४,६०	०	०	०	०	०	०
संयुक्त कोष	**३२,५२,००**	**३२,५२,००**	**११,३४,००**	**०**	**२१,१८,००**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
संयुक्त कोष	**२८,००**	**२८,००**	**२८,००**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
जेफम्याट	२८,००	२८,००	२८,००	०	०	०	०	०	०	०
गाभी	**११,०४,००**	**११,०४,००**	**११,०४,००**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
गाभी	११,०४,००	११,०४,००	११,०४,००	०	०	०	०	०	०	०
जी ए ऐफ एस पी	**१,१३,००**	**१,१३,००**	**०**	**०**	**१,१३,००**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
जी ए ऐफ एस पी	१,१३,००	१,१३,००	०	०	१,१३,००	०	०	०	०	०
सेभ ड चिल्ड्रेन	**२,००**	**२,००**	**२,००**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
सेभ द चिल्ड्रेन	२,००	२,००	२,००	०	०	०	०	०	०	०
दाताको संयुक्त कोष	**२०,०५,००**	**२०,०५,००**	**०**	**०**	**२०,०५,००**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
दाताको संयुक्त कोष	२०,०५,००	२०,०५,००	०	०	२०,०५,००	०	०	०	०	०
कुल जम्मा	**१,६८,०२,६०**	**७४,३४,६०**	**३४,८४,००**	**१५,०४,६०**	**२४,४६,००**	**०**	**९३,६८,००**	**०**	**५,००**	**९३,६३,००**

दिगो विकास लक्ष्य संकेतका आधारमा विनियोजित रकम

आर्थिक वर्ष २०८०/८१

अनुसूची - १२
(रु.हजारमा)

दिगो विकास संकेत	दिगो विकास लक्ष्य	रकम	प्रतिशत
०	सांकेतीकरण नगरिएको	१४६८३४	०.४
१	गरिबीको अन्त्य	२८७९३५५	७.८४
२	शून्य भोकमरी	११०२५८४	३
३	स्वस्थ जीवन	३२९३३७६	८.९६
४	गुणस्तरीय शिक्षा	११६४२८४	३.१७
५	लैङ्गिक समानता	४४१८१	०.१२
६	दिगो सफा पानी तथा सरसफाइ सेवा	२४९७०६०	६.८
७	आधुनिक ऊर्जामा पहुँच	२००००	०.०५
८	समावेशी आर्थिक वृद्धि तथा मर्यादित काम	१३८६२७७	३.७७
९	उद्योग, नवीन खोज र पूर्वाधार	१०४१०६५५	२८.३३
१०	असमानता न्यूनीकरण	१९००	०.०१
११	दिगो शहर र वस्तीहरू	२९२९४५४	७.९७
१२	दिगो उपभोग तथा उत्पादन	२७८३१७२	७.५७
१३	जलवायु परिवर्तन अनुकुलन	५५६६२४	१.५१
१५	भूसतह स्रोतको उपयोग	१५०९७७३	४.११
१६	शान्तिपूर्ण, न्यायपूर्ण र सशक्त समाज	२३०५४५६	६.२७
१७	दिगो विकासका लागि साझेदारी	३७१२५२५	१०.१
	कुल जम्मा	**३६,७४,३५,१०**	**१००**